

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI**

**FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMUNUN YORDAYICISI OLARAK ÇELİŞİK DUYGULU
CİNSİYETÇİLİK BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLER ARASI BAĞIMLILIK**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BUSE GÖKÇEN ÇIVGIN

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. EYÜP ÇELİK**

ARALIK 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

**FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMUNUN YORDAYICISI OLARAK ÇELİŞİK DUYGULU
CİNSİYETÇİLİK BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLER ARASI BAĞIMLILIK**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BUSE GÖKÇEN ÇIVGIN

DANIŞMAN
DOÇ. DR. EYÜP ÇELİK

ARALIK 2022

BİLDİRİM

Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırladığım bu çalışmada;

- Tezde yer alan tüm bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurullar çerçevesinde elde ettiğimi sunduğumu,
- Yararlandığım eserlere atıfta bulunduğumu ve kaynak olarak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değiştirmede bulunmadığımı,
- Bu tezin tamamını ya da herhangi bir bölümünü başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

Buse Gökçen ÇIVGIN

ÖN SÖZ

Türkiye’de şiddet olgusuna ilişkin araştırmalar yapılmaktadır. Birçok şekilde ortaya çıkabilen ve insan hayatını kalıcı bir şekilde etkileyen unsur olarak şiddet kavramı ve onu destekleyen kavramlara ilişkin çalışmalar mevcuttur. Çalışmanın alan yazına flört şiddetine ilişkin tutumun hangi kavramlarca beslendiği anlamında katkı sağlamasını dilemek ile beraber; öncelikle, lisansüstü öğrenimim boyunca yönlendirmeleri ve desteği ile gelişmemi sağlayan, desteğini her zaman hissettiğim değerli danışman hocam Doç. Dr. Eyüp ÇELİK’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Değerli görüşleri ile jürimde yer alan Doç. Dr. Ümit SAHRANÇ’a ve Dr. Öğr. Üyesi Erol UĞUR’a teşekkür ederim. Ders dönemi boyunca desteklerini esirgemeksizin bilgi, deneyim ve yönlendirmeleri ile hem akademik hem mesleki bilgilerimi geliştiren, mesleğime ilişkin bakış açımı geliştiren tüm ders hocalarıma teşekkürü borç bilirim. Birlikte öğrenci olmaktan keyif aldığıım, bu süreçte hep yanımda hissettiğim sevgili dönem arkadaşım Buğracan ACIBAL’a çok teşekkür ederim.

Yaşamımın başından beri yanımda olan, yaptığım her tercihte desteğini hissettiğim varlık sebebim babam Ekrem ÇIVGIN’a çok teşekkür ederim. Zorlandığımda yanımda olan ve motivasyonumu yükselten Selma GÜNDOĞDU ÇIVGIN’a teşekkür ederim. Bu süreçte benden desteğini esirgemeyen tüm arkadaşlarıma içtenlikle teşekkür ederim.

ÖZET

FLÖRT ŞİDDETİ TUTUMUNUN YORDAYICILARI OLARAK ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK, BAĞLANMA STİLLERİ VE KİŞİLERARASI BAĞIMLILIK

Buse Gökçen ÇIVGIN, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Doç. Dr. Eyüp ÇELİK

Sakarya Üniversitesi, 2022

Bu çalışmanın amacı yetişkin bireylerin flört şiddeti tutumu ile çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri ve kişiler arası bağımlılık arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Ayrıca bu çalışmada, flört şiddeti tutumunun cinsiyet, medeni durum ve eğitim düzeyine göre önemli biçimde farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu yaşları 18-54 arasında değişen 209 kadın ve 92 erkek olarak toplam 301 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların 34'ü lise ve 267'si üniversite mezunudur. Katılımcıların 80'i evli, 211 bekar ve 10'u boşanmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği (Terzioğlu, 2016), Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (Sakallı-Uğurlu, 2002), Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği (Erzen, 2016) Kişiler Arası Bağımlılık Ölçeği (Akın ve diğ., 2016) ölçekleri kullanılmıştır.

Araştırma verileri bağımsız örneklem korelasyon analizi, regresyon analizi, t testi ile incelenmiştir. Analizler sonucunda flört şiddeti tutumu ile kaçınan bağlanma ile kararsız bağlanma arasında bir ilişki görülmüştür. Flört şiddeti tutumu ile korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik ve duygusal bağımlılık arasında bir ilişki bulunurken güvenli bağlanma ve eylemsel bağımlılık arasında bir ilişki bulunmamıştır.

Flört şiddeti tutumu kaçınan bağlanma, korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçilik değişkenleri tarafından yordanırken kaygılı kararsız bağlanma ve duygusal bağımlılık değişkenleri tarafından yordanmamaktadır. Ayrıca flört şiddeti tutumu düzeyi cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumuna göre farklılık göstermemektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular alt problemler doğrultusunda tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Flört şiddeti tutumu, çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri, kişiler arası bağımlılık

ABSTRACT

AMBIVALENT SEXISM, ATTACHMENT STYLES AND INTERPERSONAL DEPENDENCE AS PREDICTORS OF DATING VIOLENCE ATTITUDE

Buse Gökçen ÇIVGIN, Master Thesis

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Eyüp ÇELİK

Sakarya University, 2022

The aim of this study is to examine the relationships between adults' attitudes towards dating violence and ambivalent sexism, attachment styles and interpersonal addiction. In this study, it was also examined whether the attitude towards dating violence significantly differed according to gender, marital status and education level.

The study group consists of a total of 301 participants, 209 women and 92 men. The age of the participants is between 18-54. Thirty-four of the participants were high school graduates and 267 (88.7%) were university graduates. Of the participants, 80 were married, 211 were single and 10 were divorced. Dating Violence Attitude Scale (Terzioğlu, 2016), Paradoxical Sexism Scale (Sakallı-Uğurlu, 2002), Three-Dimensional Attachment Styles Scale (Erzen, 2016) Interpersonal Addiction Scale (Akın ve diğ, 2016) scales were used as data collection tools in the study. As a result of the analysis, a relationship was found between the attitude of dating violence and avoidant attachment and ambivalent attachment. Again, while there was a relationship between the attitude of dating violence and protective sexism, hostile sexism and emotional dependence, there was no relationship between secure attachment and operational dependence.

While the dating violence attitude is predicted by the avoidant attachment and emotional attachment variables, it is not predicted by the anxious ambivalent attachment, protective sexism and hostile sexism variables. In addition, dating violence attitude does not differ according to gender, marital status and educational status. The findings obtained from the research were discussed in line with the sub-problems.

Keywords: Dating violence attitude, Ambivalent sexism, Attachment styles, Interpersonal dependence

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
ÖN SÖZ.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem durumu.....	1
1.2. Amaç ve önemi	4
1.2.1. Araştırmanın amacı.....	7
1.2.2. Alt amaçlar.....	7
1.2.3. Varsayımlar.....	7
1.2.4. Sınırlılıklar	7
1.2.5. Tanımlar.....	8
BÖLÜM II.....	9
ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	9
2.1. Kuramsal çerçeve	9
2.1.1. Flört şiddeti tutumu	9
2.1.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik	10
2.1.3. Bağlanma stilleri	14
2.1.4. Kişiler arası bağımlılık	17
2.2. İlgili araştırmalar.....	20
2.2.1. Flört şiddetine ilişkin araştırmalar	20
2.2.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik konusunda yapılan araştırmalar	22
2.2.3. Bağlanma stilleri ile ilgili yapılan araştırmalar.....	24
2.2.4. Kişiler arası bağımlılığa ilişkin araştırmalar.....	25

BÖLÜM III.....	27
YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırma modeli.....	27
3.2. Çalışma grubu	27
3.3. Veri toplama araçları.....	27
3.3.1. Flört şiddeti tutumu ölçeği.....	27
3.3.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği	28
3.3.3. Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği	29
3.3.4. Kişiler arası bağımlılık ölçeği.....	29
BÖLÜM IV	31
BULGULAR	31
4.1. Flört şiddeti tutumu, bağlanma stilleri ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişkilere yönelik bulgular.....	31
4.2. Regresyon analizine ilişkin bulgular	32
4.3. Flört şiddeti tutumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı.....	35
4.4. Flört şiddeti tutumunun medeni duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular	35
4.5. Flört şiddeti tutumunun eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı	36
BÖLÜM V.....	38
SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	38
5.1. Tartışma ve sonuç	38
5.1.1. Flört şiddeti tutumu, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kişiler arası bağımlılık değişkenleri arasındaki ilişki ve çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kişiler arası bağımlılık değişkenlerinin flört şiddeti tutumunu yordayıp yordamadığı	38
5.1.2. Flört şiddeti tutumunun medeni duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığı.....	40
5.1.3. Flört şiddeti tutumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı	41
5.1.4. Flört şiddeti tutumunun eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı	42
5.2. Öneriler.....	45

5.2.1. Araştırma sonuçların göre öneriler.....	45
5.2.2. İleride yapılabilecek araştırmalara ilişkin öneriler.....	45
KAYNAKÇA	47
EKLER.....	64

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Korelasyona ilişkin bulgular ve betimsel istatistik sonuçları	31
Tablo 2. Betimsel istatistik ve regresyon varsayımlarına ilişkin bulgular	33
Tablo 3. Regresyon analizine ilişkin bulgular	34
Tablo 4. Flört şiddeti tutumu düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı	35
Tablo 5. Flört şiddetinin medeni duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgu .	36
Tablo 6. Flört şiddeti tutum düzeyinin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgu	37

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Regresyon varsayımlarına ilişkin dağılım.....	33
--	----

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem durumu

İnsanlık tarihine gidebildiğimiz kadar geri gittiğimizde dahi karşımıza çıkan bir kavram olarak şiddet; modern çağın bir sorunu olarak sürmektedir. Şiddetin birçok nedenden beslenebilen ve birçok şekilde ortaya çıkabilen bir kavram olduğu söylenebilir. Özellikle şiddete dair araştırmalar genişletildikçe şiddetin birçok çeşidi (psikolojik, fiziksel, cinsel şiddet) ortaya çıkmış ve şiddetle romantik ilişkilerde gizil şekilde oldukça sık karşılaşıldığı görülmüştür (Güneri Yöyen, 2017; Polat, 2017). Aynı zamanda Türkiye’de normalleştirilen ancak şiddet içeren birçok davranış (giyim şekline karışma, ısrarlı takip, kıskançlık, sosyal medyada ortak hesap açmaya zorlamak vb.) olduğu da belirtilmektedir. Araştırmada ayrıca flört şiddetinin Türkiye toplumunda henüz yeni keşfedilmeye başladığına da değinilmektedir (Kaplan, 2020). Toplumda, flört ilişkisi içerisinde iken partnerine karşı kıskançlık duygusu ile başa çıkamadığından partnerini baskı altına alarak, davranışlarına, kararlarına karışarak kıskançlık duygusunu ortadan kaldırmayı seçen birçok kişi görebiliriz. Böylesi durumlar kültürde; sahip çıkma, sevgisini gösterme gibi etiketler olarak meşrulaştırılıyor olabilir. Ancak bir yandan meşrulaştırılan bu davranışların sonuçlarının giderek miktarı ve tehlikesi artan şiddet içerikli davranışlara sebep olacağı da düşünülebilir. Öte yandan sosyal ortamlarda öğrenme davranışını geliştiren bir varlık olan insanın; büyüdüğü ortamdan sosyal öğrenme yolu ile şiddet ve saldırganlık davranışlarını öğrenmiş olduğu düşünülebilir. Nitekim alan yazın tarandığında yapılan araştırmalar da toplumsal öğretilerin ve geleneklerin saldırganlık davranışını desteklediği yönündedir (Kocacık, 2001).

Flört şiddeti sıklıkla erkekler tarafından uygulanan bir şiddet olarak anılsa da iki taraflı olabilmektedir (Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019). Flört şiddetine ilişkin yapılan çalışmalarda, partnere karşı erkekler sıklıkla fiziksel ve sözel şiddete başvururken; kadınların sözel, duygusal ve psikolojik şiddete başvurdukları görülmüştür (Terzioğlu ve diğ., 2016). Flört şiddeti uygulanan kişinin kimi zaman bunu görmezden geldiği kimi zamansa utanç, yetersizlik algısı, dışlanma korkusu, açığa çıkma korkusu gibi nedenlerden

dolayı destek almaktan çekindiği belirtilmektedir (Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019). Şiddete yönelik araştırmalarda erişilen sonuçlara göre kadınların % 43,4 'ü en az bir şiddet türüne maruz kalmakla beraber, bu kişilerin %22'sinin sustuğu, %8,2'sinin evden kaçtığı, %2,9'nun karakola gittiği tespit edilmiştir (Yanık, Hanbaba, Soygür, Ayaltı ve Doğan, 2015). Kişinin yaşadığı utanç, yetersizlik, dışlanma korkusu gibi duygularının fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak zarar görme durumuna üstün gelmesinden dolayı bu kişilerin daha hassas ve travmalı olabileceği düşünülebilir. Yine aynı şekilde şiddete meyilli ya da şiddet uygulayan kişilerin antisosyal davranışlara, cinsiyetçi tutuma, düşmanca duygulara meyilli olacağı akla gelmektedir. Nitekim araştırmalarda flört şiddetini besleyen faktörler içerisinde; madde kullanımı, antisosyal düşüncelerin varlığı, toplumsal cinsiyet algısı sebebi ile şiddeti meşrulaştırma ve travmaya uğramış olma gibi faktörlerin etkili olduğu görülmüştür (Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019).

Flört şiddetine ilişkin yapılan çalışmalar ışığında, kişinin şiddete meyilli hale gelmesi veya şiddete karşı sessiz kalması gibi durumlarda olumsuz yaşantılar, kişilik örgütlenmesi gibi kavramların etkili olabildiği belirtilmektedir (Ertürk ve Arıkan, 2022; Güneri Yöyen, 2017). Tüm bu yaşantıların bireyin büyüdüğü ortamda ortaya çıktığı düşünülebilir. Bireyin bakım verenler tarafından nasıl bir tutumla büyütüldüğü ve büyüme ortamının tüm koşulları kişilik yapısında etkili olduğu gibi kişiler arası ilişkiler boyutunda da şiddet yanlısı olma durumunu etkiliyor olabilir.

Bireyin kişiler arası boyutta tutum ve davranışlarını ayrıntılı olarak incelemeden önce büyüdüğü koşulları daha iyi anlamak için bağlanma kavramı incelenebilir. Bağlanma ilk çocukluk döneminde bakım verenle çocuk arasında gelişen ilişkinin niteliğine göre şekillenmektedir (Hazan ve Shaver, 1987). İlişkinin kalitesi yükseldikçe çocuğun diğer insanlarla ilişkilerinin kalitesinin de yükseleceği düşünülebilir. Bowlby yalnızca çocukluk döneminde değil, yaşam boyu etkisini sürdüren bağlanmanın yetişkinlik döneminde de bebekliktekine benzer özellikler taşıdığını belirtmiştir (Eşici ve Özbay, 2020; Hazan ve Shaver, 1987).

Güvenli bağlanma stiline sahip bireyin romantik ilişkisinde de güven problemleri yaşamayacağı ve ilişki doyumunun yüksek olacağı düşünülebilir. Ancak kaçınan ve korkulu-saplantılı bağlanma stillerine sahip bireylerin ilişkisinde partnerine karşı şüpheleri olacağından ilişki doyumu düşecek; ilişkinin kalitesini ve süresini etkileyebilecektir. Sümer ve Şendağ (2009)'ın, orta çocukluk dönemindeki bireyler ile yaptığı bir çalışmanın sonuçları da bu görüşü destekler niteliktedir; güvenli bağlanma stiline sahip çocukların

kaygı düzeylerinin daha düşük olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde, çalışmalarda güvenli bağlanmanın, bireyin çocukluk döneminde ve ileride kuracağı arkadaşlık ilişkilerinden kullanacağı iletişim biçimine; ruh sağlığından düşünce biçimine dek etkisinin olduğu bulunmuştur (Booth, Oh, Kim, Rubin, Rose-Kreasnor ve Burgess, 2006; Mayseles, 2005). Buradan hareketle ilişki doyumu flört şiddeti kapsamında incelenecek olursa; ilişki doyumu ile flört şiddeti negatif yönlü bir ilişkiye sahip olmakla beraber, birey ilişkisinden memnun olmadığında şiddete eğilimli hale gelebilmektedir (Zeren ve Demirli, 2021). Sonuç olarak ilişki doyumu bağlanma stillerine göre şekillenmektedir.

Hazan ve Shaver (1987), güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin ilişki içerisinde buldukları bireylere karşı güvenlerinin daha yüksek olduğu ve terk edilme duygularının ortaya çıkmadığını, bununla birlikte kaçınan ve korkulu-saplantılı bağlanmaya sahip bireylerin ilişki içerisinde güvenli hissetmediklerinden ilişki doyumlarının yüksek olmadığını belirtmektedir. Buradan hareketle, ilişki doyumu düşük olan kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin karşı tarafa göre şekil almaya çalışacağı, korkulu-saplantılı bağlanma stiline sahip bireylerin ise ilişkide kendi duygularının karşılığını bulamayacaklarından endişe duyacakları düşünülebilir. Böylesi durumlarda artan güvensizlik karşısında kişi şiddete eğilimli hale gelebilmektedir. Kaçınan bağlanma stiline sahip kişiler karşı tarafa göre davranışlarını düzenlediği için bağımlı davranışlar ortaya koydukları söylenebilir. Bağımlı kişiler, ilişkide yanlış olduğunu düşündükleri konularda dahi fikir beyan etmekten çekinmekte; yanlış bir şey yaparsa terk edileceği korkusuyla boyun eğici davranışlarda bulunmaktadır (Arslan, 2017).

Boyun eğici davranış; rahatsızlık duysa da ses çıkarmayan, “hayır” diyemeyen, başkalarının memnuniyetini kendi isteklerinden önde tutan, aşırı uyumlu davranışlarda bulunan profildeki kimselerin gösterdikleri davranış kalıpları olarak tanımlanmaktadır (Tuzcuoğlu ve Korkmaz, 2001; Öztürk ve Uluşahin, 2008). Alan yazına Milgram (1974) ile katılmış bir kavram olan boyun eğicilik toplumda sıklıkla görülen bir durum olmakla beraber; kurallara uyum konusunda ısrarcılık, otoriteye saygı ve eğitimsel süreçlerin sonunda kabullenilmiş kurallar gibi özellikler taşımaktadır. Buna göre, toplumun kurallarına riayet etme ve kuralların gereklerini kendi arzularından önde tutma eğilimleri boyun eğiciliğin bir sonucu olduğu söylenebilir (Harre ve Lamb, 1983; Akt. Tuzcuoğlu ve Korkmaz, 2001). Yine bağımlı olan kişilerin bağlanma stiline kaçınan bağlanma olması sebebiyle çocuklukta bakım veren ile ilişkinin iyi kurulmamış olduğu; yetişkinlik döneminde ilişki doyumunu etkilediği söylenebilir. Nitekim alan yazın tarandığında benzer

sonuçların yer aldığı araştırmalara rastlanmıştır (Girgin ve Şık, 2018). Buradan hareketle, kişiler arası bağımlılık düzeyi yüksek olan kişilerin partnerini yitirmemek için boyun eğici davranışlarını sürdüreceği ve bu şekilde şiddete maruz kalabileceği düşünölebilir

Bağımlı kişiler çoğu zaman uyumlu davranışlar göstermekle beraber çoğu zaman da duygusal bağımlılık göstermektedirler. Ayrılık sonrası umutsuzluk ve terk edilmişlik duygusunun baskın geldiği bu kişilerde depresyon görölmektedir (Arslan, 2017). Duygusal bağımlılık gösteren kişiler davranışlarını partnerlerinden ilgi ve sevgi almak amacı ile şekillendirmektedir. Arslan (2017)'a göre, duygusal bağımlılık gösteren kişiler kendi kararlarının doğru olmayacağını düşünür. Bu yüzden sürekli onaylanma ve yönlendirilme ihtiyacı içerisindeyler. Durmaksızın ilgi görmeye olan istekleri karşısında diğer insanları memnun etmeye yönelik bir eğilim gösterirler. Bununla beraber terk edilmeye karşı duydukları kaygıdan dolayı ilişkilerinin bitmemesi için saldırganlık veya boyun eğicilik içeren davranışlar göstermeye de eğilimlidirler. Çocukken bakım verenden alamadığı ilgiyi hayatındaki kişiden davranışlarını düzenleyerek elde edebileceği, bu sebeple davranışlarını düzenleyerek sevgi ve bağılığı elde etmeye çalıştıkları söylenebilir. Kişiler arası bağımlılık düzeyi, bağlanma stilleri ve cinsiyetçilik durumları şiddet uygulamaya ve şiddete uğramaya yönelik birtakım riskler içermektedir. Nitekim bu çalışmada tüm bu kavramların flört şiddeti tutumuna olan etkisi ve aralarındaki ilişkileri incelemek amaçlanmıştır.

1.2. Amaç ve önemi

Bu çalışmada, yetişkin bireylerde flört şiddeti tutumu ile çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri ve kişilerarası bağımlılık arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Alan yazında, yetişkin bireylerde flört şiddeti tutumu ile çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kişilerarası bağımlılığın birlikte incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Günümüz dünyasında yenilikler hızla gerçekleşmektedir. Yeniliklerin yalnızca yaşam alanları ve yaşam standartlarında değil, kişilik özelliklerinde de gerçekleştiği düşünölebilir. 21. yüzyılın getirdiği değişimleri Türkiye kültüründe görmek mümkündür (Ersoy, 2021). Teknolojik gelişmelerin hızıyla beraber ebeveyn tutumları, toplumsal kurallar gibi kavramların değiştiği durumda bireylerin de tutumlarında değişiklikler gözlenebilir. Bireyin tutumları değiştikçe romantik ilişki içerisindeki bireyin partnerine ilişkin

davranışsal kalıplarında da değişiklikler gözlenebilir. Bu değişikliklerin baskın ya da boyun eğici davranışlara dönüşmesi ilişki doyumunu azalacaktır (Ulutaş, 2018). Bu anlamda bu çalışma sonuçlarının ruh sağlığı alanındaki çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca çalışmanın bağımlı değişkeni olan flört şiddeti tutumunun demografik değişkenlere göre (cinsiyet, eğitim durumu, medeni hal) farklılaşıp farklılaşmadığı da araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır. İlgili alan yazına bakıldığında, flört şiddeti tutumunun demografik değişimlere göre farklılaşma durumunun farklı sonuçlandığı ve tam açıklanamadığı görülmüştür. Bu anlamda bu çalışma ile alan yazına flört şiddeti tutumu üzerinde etkili olan faktörlerin keşfedilmesi ile katkı sağlanması da amaçlanmaktadır.

Flört şiddetine ilişkin yapılan çalışmalarda Türkiye’de flört şiddetine daha çok genç yetişkinlik döneminde rastlandığı görülmüştür (Dikmen, Özaydın ve Yılmaz, 2017; Kayı, Yavuz ve Arıcan, 2000). Üniversite çağı olarak da bilinen genç yetişkinlik veya beliren yetişkinlik dönemi; aileden ayrılma ve kendi kararlarını verme konusunda bireyler için önemli bir dönem olarak bilinmektedir. Bu dönemde birey, kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenirken hem insanları hem de kendini tanımaya başlar. Yeni bir süreç olması sebebiyle de kararlarını almakta problemler yaşar (Atak ve Çok, 2010). Özellikle genç yetişkinlik döneminde aileden ilk kez ayrılışın da etkisi ile flört şiddeti eğilimi artış göstermektedir (Fidan ve Yeşil, 2018). Kendini ve diğer insanları tanıma yolundaki genç yetişkinler kimliklerini tam olarak tamamlayamadıkları için romantik ilişki içerisindeki kimi davranışlarının sonuçlarını da tahmin edemeyebilir. Flört şiddetinde; şiddet uygulayan partner kimi zaman yaptığı davranışların şiddet olduğunun farkına varamadığı gibi, daha yaygın olarak görülen diğer bir problem şiddete uğrayan partnerin yaşattıklarının şiddet olduğunu düşünmemesidir. Buna sebep olarak şiddete uğrayan kişinin başa çıkma becerilerine olan güvensizliği, öz saygı düşüklüğü gibi durumlar gösterilmektedir (Fidan ve Yeşil, 2018). Bu durumların varlığı kişinin hayatının ilk dönemlerinde problem yaşamış olduğundandır. Bu bağlamda kişinin bağlanma stiline duruma katkısı akla gelmektedir. Bakım vereni ile güvenli bağlanma gerçekleştiremeyen kişi, psikolojik veya fiziksel olarak zedelense dahi bu durumu kabulleniyor olabilir. Bu durumda bağlanma stillerinin romantik ilişki içerisinde uğranan şiddete tepkisiz kalmasında etkisi olabilir. Diğer bir açıdan şiddet gösteren partnerin davranışlarını şiddet olarak görmeyişi önemli olabilir. Yapılan çalışmalarda bakım vereni ile güvenli bağlanma gerçekleştirmeyen kişilerin suça eğilimli hale geldiği görülmüştür (Savage, 2014). Bu veriler ile flört şiddeti

tutumunu etkileyen faktörler çoğaltılarak bağlanma stili ile beraber diğer faktörlerin de incelenmesi yoluyla alan yazına yeni bulgular ortaya konabilir. Bu yolla, önleyici çalışmalar ve bilgilendirici çalışmalara flört şiddeti tutumunu etkileyen faktörler de dahil edilebilir.

Kişinin flört şiddetine ilişkin tutumunun belirlenmesinde, bağlanma stili ve kişilik özellikleri kadar benimsemiş olduğu fikirler de etkili olabilir. Erkek veya kadına karşı cinsiyetçi bir tutuma sahip kişinin romantik ilişkisi içinde daha sıkı kurallara sahip olacağı düşünülebilir. Bu sıkı kuralların dışına çıkılması ilişki içerisinde problemlere sebep olabilir. Cinsiyetçilik kavramı kadının zayıf cinsiyet olduğu fikrinin savunulmasından gelmektedir (Sakallı-Uğur, 2002). Çelişik duygulu cinsiyetçiliğe bakıldığında; düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin bir arada bulunması halinde ortaya çıkmaktadır (Glick ve Fiske, 1996; Akt. Sakallı-Uğur, 2002). Kadınların eksikliğinden veya korunmaya ihtiyaç duyduğundan kaynaklı olarak kayırıldığı bu düşünce biçiminin bir sonucu olarak flört şiddeti normalleşiyor olabilir. Kadın veya erkek fark etmeksizin cinsiyetçi fikirleri benimsemiş kişilerin bu yüzden flört şiddeti tutumları olumlu olabilir. Yapılan bir çalışmada, şiddete ilişkin olumlu tutumun eşliğinde düşmanca ve korumacı tutumun da arttığı görülmüştür (Demirel, Kaya, Pınar, Değerli ve Gökmen, 2019). Bu çalışmada flört şiddeti tutumuna ilişkin bakış açısında korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin etkisi incelenmektedir.

Şiddet; günümüz toplumuna gelene dek tarih boyunca var olmuş bir kavramdır. Bu kavramın doğrudan ve dolaylı olarak insanın yaşam kalitesine etkisi olduğu gibi, kültürel kimlik kavramında da etkisi olduğu söylenebilir. Yalnızca bugün değil gelecekte de kültürel ve evrensel değerlerin onarılması, şiddetin kabul gören hatta desteklenen bir olgu olmaktan çıkıp; şiddeti etkileyen kavramların anlaşılması açısından bu çalışma önem taşımaktadır.

Tüm bunlar düşünüldüğünde bu çalışmada; çelişik duygulu cinsiyetçilik fikirlerini benimsemiş bireylerin flört şiddeti tutumlarının olumlu olup olmadığı aynı zamanda bu kişilerin bağlanma stillerinin belirlenmesi ve kişiler arası bağımlılık düzeylerinin ne ölçüde etkili olduğunun araştırılması amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda elde edilen veriler gelecekte bu konularda yapılacak çalışmalara ışık tutabilir ve aile danışmanlığı hizmetlerinde kullanılabilir.

1.2.1. Araştırmanın amacı

Çalışmada, flört şiddeti tutumunun; çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri, kişiler arası bağımlılık, cinsiyet, eğitim düzeyi, medeni hal değişkenleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2.2. Alt amaçlar

- Flört şiddeti tutumu ile çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri, kişiler arası bağımlılık arasında ilişkinin incelenmesi.
- Flört şiddeti tutumu çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri ve kişiler arası bağımlılık değişkenleri tarafından yordanıp yordanmadığının incelenmesi.
- Flört şiddeti tutumu düzeyinin bazı niteliklere (cinsiyet, eğitim düzeyi, meslek vb.) göre incelenmesi.

1.2.3. Varsayımlar

Çalışmada, katılımcıların ölçeklerdeki sorulara içten şekilde cevap verdiği varsayılmaktadır.

1.2.4. Sınırlılıklar

Çalışma Flört şiddeti Tutumu Ölçeği, Kişiler Arası Bağımlılık Ölçeği, Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği ile toplanan verilerle sınırlıdır.

1.2.5. Tanımlar

Flört Şiddeti: Flört şiddeti, romantik ilişkide partnerlerin birbirine gösterdiği ve diğerine zarar verici sonuçlara giden tüm eylemler olarak düşünülebilir (Aslan ve diğ., 2008; Fidan ve Yeşil, 2018).

Korumacı Cinsiyetçilik: Korumacı cinsiyetçiliğin kadının direkt eksik ve alçak olduğunu söylemeden korunmaya muhtaç olduğunu vurgulayan bu şekilde cinsiyetçi yönelimleri besleyen bir düşünce biçimi olduğunu ifade edilebilir (Aktan ve Yalçındağ, 2022; Sakallı-Uğurlu, 2002).

Düşmanca Cinsiyetçilik: Düşmanca cinsiyetçilik, kadın cinsiyetinin erkek cinsiyetinden eksik ve alçak görüldüğü, erkeklerin güçlerine ilişkin olumsuz etkilere sahip olduğunu savunan bir düşünce sistemi olarak düşünülebilir (Aktan ve Yalçındağ, 2022; Sakallı-Uğurlu, 2002).

Bağlanma Stili: Bağlanma stili, doğum sonrası bebeğe verilen fiziksel ve ruhsal tüm yakınlıklar sonucu bebekte oluşan olumlu izlenimler ve duygulanımlar olarak ifade edilebilir (Bowlby, 1977; Görünmez, 2006).

Kişiler Arası Bağımlılık: Kişiler arası bağımlılık, bireyin diğer insanlarla sergilediği veya duyduğu ilgi, temas ve yakınlık ihtiyacı sonucu diğerlerine bağlı veya diğerleri üzerinden davranışlarını belirlemesi olarak düşünülebilir (Akın, Raba, Rada, Yılmaz ve Demirbacak, 2016; Ulusoy ve Durmuş; Pincus ve Wilson, 2001).

Optimal Hayal Kırıklığı: Bireyin büyüme sürecinde kişilik gelişiminde etkili, yıkıcı etki yaratmayan ancak yokluğunun travmatik sonuçlar doğurabileceği hayal kırıklıkları olarak söylenebilir (Akça, 2017).

BÖLÜM II

ARAŞTIRMANIN KURAMSAL ÇERÇEVESİ VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal çerçeve

2.1.1. Flört şiddeti tutumu

Flört şiddeti, evli olan veya olmayan iki bireyin arasında meydana gelen tüm şiddet içerikli davranışlar olup, her iki cinsiyetin de maruz kaldığı bir durumdur. Kişinin karşı tarafı bilerek maruz bıraktığı olumsuz davranış ve tutumlar olarak da tanımlanır (Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019).

Flört şiddeti, ağır sonuçları olan toplumsal bir meseledir. Romantik ilişki sürecine zarar verdiği gibi flört şiddetine uğrayan kişi açısından da ciddi problemlere yol açacağı söylenebilir. Şiddete uğramış kişilerin depresyon, anksiyete bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu, öfke denetim bozuklukları, benlik saygısında düşüş gibi bazı psikopatolojik durumlara eğilimlerinin arttığı bilinmektedir. Türkiye’de Öztürk (2014), tarafından yapılan bir araştırmada kadın sığınma evlerinde barınan kadınların psikolojik açıdan yıpranmış oldukları; psikolojik sağlıklarının yerine gelebilmesi için uzun süreli psikolojik desteğe ihtiyaç duydukları görülmüştür. Yine aynı araştırmada, şiddete uğrayan kadınların fiziksel olarak kalıcı mağduriyetlerinin olduğu ve sosyal olarak da insanlara karşı oldukça tedirgin ve güvensiz tutuma sahip oldukları görülmüştür. Bu çalışmalar ile Türkiye’de aile içi şiddetin sonuçlarının hem psikolojik hem sosyolojik anlamda ağır olduğu söylenebilir. Dünya yazınına bakıldığında ise, Hindistan’da Vacher ve Sharma (2010) tarafından yapılan bir çalışmada katılımcılardan aile içi şiddete uğramış olan kadınların %21’inin psikolojik sağlıklarının yerinde olmadığı ve %22’sinin en az bir kez intihar düşünceleri olurken %3.4’ünün ise en az bir kez intihara kalkıştığı görülmüştür. Buradan hareketle, dünya genelinde ağır sonuçlara sebep olan şiddet olgusunun bir alt boyutu olan flört şiddetinin toplumsal açıdan bir tehdit oluşturduğu söylenebilir.

Araştırmacılara (Anderson ve Bushman, 2002; Budak, 2003; Kirsh, 2006; Krahe, 2001) göre şiddet, saldırganlık güdüsünün bir eseri olarak; sözel, sözel olmayan, fiziksel,

psikolojik, doğrudan ve dolaylı olarak; birçok şekilde ortaya konan, karşıdaki insanı zedeleyici amaçları içeren birtakım davranışlar olarak tanımlanabilir (Akt. Koç, 2014). Şiddeti besleyen birçok etmenin olduğu söylenebilir. Alan yazına bakıldığında bunlar; bireyin yetiştiği ailenin ve toplumun öğretileri, yaşam boyu karşılaşmış olduğu güçlükler, bazı psikopatolojik sorunlar olarak sıralanmaktadır. Bununla beraber özellikle çocukluk çağında maruz kalınmış şiddet öykülerinin ilerleyen yaşlarda şiddete eğilimi arttırdığı belirtilmektedir. Bu bağlamda, aile içinde şiddete tanıklık eden çocukların daha sonra şiddet gösteren bireyler haline geldikleri düşünülen konular arasındadır (Ünal, 2005). Bireyin yaşamın ilk yıllarında şiddeti erkenden tanması sonucu şiddete meyilli hale gelmesi beklenebilir. Birey büyüyüp romantik ilişki içerisine girdiğinde partnerine karşı şiddette bulunabilir veya şiddete karşı boyun eğici davranabilir. Yapılan bir araştırmada evlilik içerisinde eşinden sözel ve fiziksel şiddet gören kadın sayısının (sırasıyla katılımcıların %70,1 ve %49,0) fazlaca olduğu şiddete uğrayan kadınların bir kısmının (%11,4) şiddeti hak ettiğini, cinsiyet ayrımına uğramadıklarını (%55,4) düşünmektedir. Yine bu çalışmada, şiddeti hak ettiğini düşünen kadın katılımcıların %88,5'i çocukluk çağında şiddete maruz kaldığını belirtmiştir (Kurt, Yorguner Küpeli, Sönmez, Bulut ve Akvardar,2018). Buradan hareketle, çocukluk çağında şiddete uğramanın şiddeti normleştirme konusunda etkisi olduğu söylenebilir. Maruz kalınan şiddet kişiyi zarar vermeye itebileceği gibi zarar gördüğü durumda sessiz kalmasına da yol açabilir. Bu özelliklere sahip kişilerin devam ettirdikleri evlilikler ve doğan çocuklar nesiller boyu benzer davranışların devamlılığını sürdürebilir. Bu durum da şiddetin normleştiği, sınırlarının belirsizleştiği bir toplum yapısına sebep olabilir. Şiddetin beslendiği, görmezden gelindiği bir toplumda; şiddet mağduru sayısının artması beklenebilir. Bununla beraber bu çalışmada, şiddeti kuvvetlendirdiği düşünülebilecek birkaç kavram, kuramsal çerçeve ve araştırmalar bakımından incelenmiştir.

2.1.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik

Cinsiyet kavramı, Baron ve Bryan (2000)'a göre genetik farklılıklardan doğan biyolojik ve fizyolojik farklılıklar olarak tanımlanmaktadır. Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıkların kişilerarası ve toplumsal rollerde şekillendirilmesi sonucu ile cinsiyetçilik ortaya çıkmaktadır (Sakallı, 2003). Çelişik duygulu cinsiyetçilik düşmanca ve korumacı olarak iki şekilde ortaya çıkmaktadır. Güç, heteroseksüellik, cinsiyetler arası farklılaşmalar

gibi etmenlerin etkisi ile kadın üzerinde erkeğin üstünlüğünü vurgulamaktadır (Glick ve Fiske, 1997). Düşmanca cinsiyetçilik, erkeğin fizyolojik üstünlüğü ile toplumsal rollerini büyütürken kadının alçaltıldığı ve cinsellik bağlamında erkeğin iradesinin sayılıp kadına karşı istismarları haklı gören taraftır. Korumacı cinsiyetçilik ise, kadının incinebilir bir yapıya sahip olduğunu savunmak ile beraber kadının korunmaya muhtaç olduğunu söyler. Kadına karşı şefkat duygusunu içeren cümlelere has olsa da kadının zayıflığını vurgular (Ayan, 2014).

Cinsiyet kavramının aksine toplumsal cinsiyet; doğanın kanunları ile şekillenmez. Bunun yerine, toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet rolleri her iki cinsiyete biçilmiş görevler olarak karşımıza çıkar (Yapıcı, 2016). Toplumun kadına ve erkeğe yüklemiş olduğu rollere bakıldığında ise birbirini tamamlayıcı görevler olduğu ve birbirinden farklı alanlardaki ihtiyaçlara yanıt verdikleri söylenebilir. Bütüncül olarak bakıldığında, toplumun özünde kadının eksikliği ve zayıflığını vurguladığı, düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğin ortaya çıkışını beslediği söylenebilir. Nitekim toplumsal cinsiyet rolleri değişmedikçe cinsiyetçilik kavramı karşısında verilen mücadeleler zor olmaya devam edebilir.

Cinsiyet rolleri, kültür tarafından kadın ve erkeğe yüklenmiş görevler iken bir kişinin kendini kadın veya erkek olarak algılayarak yerine getirdiği görevlere toplumsal cinsiyet rolleri denilmektedir (Marshall, 1998; Yapıcı, 2016). Toplumsal cinsiyet rollerine bakıldığında; kadının evinde olduğu ve ev içi görevleri üstlendiği, maddi gelirinin erkeğe bağımlı olduğu; erkeğin ise eve maddi gelir getiren bir yerde olduğu görülmektedir (Palas ve Aksu, 2020). Bu tür toplumsal cinsiyet rollerinde, kadının daha geri planda ve güçsüz olarak atfedildiği düşünülebilir. Bu sebeple erkeğin kendini kadından üstün görmesi, kendine bağımlı olarak gördüğü kadına karşı hem düşmanca hem de korumacı cinsiyetçilik düşüncelerini beslediği söylenebilir. Topluma ait kültürün oluşumunda dilin önemi büyüktür (Doğan, 2020). Nitekim toplumsal cinsiyet bakımından dil incelendiğinde, erkeklerin dili şekillendirdiği hatta oluşturduğu bir tarihte kadına dair söylenen her şeyin yine eril dil özelliği taşıdığı görülmektedir. Bu bağlamda, kullanılan dil de erkeklerin üstün olduğunu vurgulayan bir özelliğe sahiptir (Doğan, 2020). Sonuç olarak, toplum tarafından erkek ve kadına yüklenen cinsiyet rollerinin yol açtığı cinsiyetçi düşünceler kadını güçsüz gösterirken erkeğin de üstünlük kaygısı yaşamasına sebep olabilir. Bu kaygı ile erkek yetersizlik yaşayabilir.

Türk kültürü açısından bakıldığında kullanılan atasözü ve deyimlerden kadına karşı düşmanca cinsiyetçilik düşünceleri içeren bolca örnekle (saçı uzun aklı kısa, kadının fendi

erkeği yendi, kızı gönlüne bırakırsan davulcuya kaçar vb) karşılaşmak mümkündür (Yığıtoğlu ve Yalçınkaya, 2016). Bu şekilde büyürken duyduğu cümlelerde erkek üstünlüğüne maruz kalan bireylerin büyüdüklerinde kadının güçsüzlüğüne karşı erkeğin üstünlüğü karmaşasında bariz olmasa da gizli cinsiyetçilik cümlelerine sahip olmaları beklenebilir.

Romantik ilişki içindeki iki bireyin birbiri ile olan ilişkilerinde birçok dinamik rol almak ile beraber; karşılıklı uyum en önemli dinamiklerden sayılabilir. Karşılıklı uyum halinde olan çiftlerin daha mutlu olduğu belirtilmektedir (Erbek ve diğ., 2005). İlişkide mutluluk arayışında birçok etmen vardır. Araştırmalar sonucunda mutluluk arayışının kadın ve erkekler için farklı olduğu görölmek ile beraber, kadınların mutluluğu daha çok bireysel değerleri aracılığı ile yaşamlarına aktarmasına karşı erkeklerin toplumsal değer ve kurallara bağlı olarak öz düzenleme yaptıkları ve mutluluk arayışlarının bu değer ve kurallar aracılığı ile olduğu gözlemlenmiştir ve erkeklerin romantik ilişki içerisinde iken toplumun beklediği şekilde baskın olamama kaygısının büyük oranda var olduğu görölmüştür (Sakallı ve Curun, 2012). Bu bağlamda toplum tarafından geliştirilen değer yargılarının erkekler üzerinde bir baskı oluşturduğu ve romantik ilişkideki doyum üzerinde etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırmanın önceki kısmında bahsedildiği üzere, çelişik duygulu cinsiyetçilik kavramı düşmanca ve korumacı cinsiyet olarak ikiye ayrılabilir. Romantik ilişki içerisinde olan bireyler her iki cinsiyetçilik kalıbından birine daha yatkın olsa da, araştırmalar sonucunda özellikle koruyucu cinsiyetçiliğin düşmanca cinsiyetçilik kadar keskin biçimde kadını eksik görmemesine rağmen yine de kadının eksik olduğunu ifade ettiği görölmüştür (Sakallı-Uğurlu ve Beydoğan, 2002). Bu nedenle başta bahsedildiği üzere karşılıklı uyumun az olduğu ve her iki tarafın birbirine ilişkin kalıp yargılarının olduğu ilişkide bireyler mutlu hissetmeyebilir. Nitekim Güçlü Ergin (2008), yapmış olduğu çalışmada özellikle düşmanca cinsiyetçilik bulunan bir ilişkide evlilik uyumunun düştüğu sonucuna ulaşmıştır.

İnsan varoluğu gereği mutluluğu ve huzuru arayan bir varlık olarak sayılabilir. Romantik ilişkiler bu yüzden insanlar ve toplum için önemlidir. Karşılıklı saygı ve uyumun olmadığı ilişkileri devam ettirmek zor olabilir. Cinsiyetçilik nedeniyle azalan mutluluk ve uyumun neticesinde evliliklerin sonlanması, romantik ilişkilerin ayrılıkla sonuçlanması gibi sonuçlarla karşılaşılacağı gibi; bu sonuçların toplum adına olumsuz olduğu söylenebilir.

Kadının iş yaşamına daha fazla adapte olduğu, gününün büyük kısmını evinden ziyade iş yerinde harcadığı ve iş piyasasında söz sahibi olduğu modern çağda, istihdamda artış ile beraber kadınların maruz kaldığı olumsuz durumların devam ettiği belirtilmektedir (Satı ve Yılmaz, 2020). Kadın cinsiyetine ve cinsiyet rolüne ilişkin bakış açısını anlayabilmek için öncelikle kültürün kadına bakış açısını öğrenmek gereklidir. Bu anlamda, yapılan çalışmalarda geçmişten bugüne birçok toplumda kadının daha pasif, narin, bağımlı olduğu; erkeğin ise bağımsız, güç sahibi, korkusuz olduğu söylenmektedir (Ayan, 2014; Yapıcı, 2016). Kültürün kadına olan bakış açısı zayıflık ve bağımlılık üzerine iken bu kültüre maruz kalarak büyümüş erkek bireylerin kadına hükmedebileceği ve onu yönetebileceğini düşünmesi beklenebilir. Kültürün öğrettiği şekilde kadını yönetebileceğini düşünen bir erkeğin bir kadından işi gereği emir alması durumu erkek için hoş bir durum olmayabilir. Bu sebeple iş yerlerinde yönetici seçimlerinde kadınların daha geri plana atıldığı ve buna türlü sebepler sunulduğu düşünülebilir. Nitekim ilgili alan yazında a kadınların yöneticilik konusunda yeterli görülmediği ve bu sebeple kadın yönetici oranının erkek yönetici oranına kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir (Cengiz ve Özdemir, 2020). Kadının kariyerinde aldığı kararlarda daha çekingen davranmasına neden olan ve cam tavan sendromu, öğrenilmiş çaresizlik gibi durumları yaşamasına sebep olan davranışlar özellikle düşmanca cinsiyetçiliğin bir sonucu olarak görülmek ile beraber, bu cinsiyetçiliği yalnızca erkeklerin değil kadınların da hemcinslerine karşı benimsedikleri görülmektedir (Cengiz ve Özdemir, 2020). Kadınların cinsiyetçi kalıplarla mücadele ederek kazanmaya çalıştığı başarıları elde etmek konusunun hem kültürel mesajlar hem de her iki cinsiyetten bireylerin davranışları ile oldukça zor bir hale geldiği söylenebilir. Araştırmalarda iş yerlerinde kadınlara yönelik olarak hem düşmanca hem de korumacı cinsiyetçi davranışların oldukça sık şekilde gösterildiği ortaya konmuştur (Sakalli-Ugurlu ve Beydogan, 2002; Schein, 2001).

Sonuç olarak, cinsiyetçilik düşünce biçiminin toplumsal birçok faktör tarafından beslendiği söylenebilir. Bu durumda, toplum içinde yetişen bireyler de bu cinsiyetçi düşünce ile hareket ederek kadınların hareketlerini kısıtlama eğilimine sahip olabilir. Bu da kitlesel anlamda olumsuz sonuçlar doğurabilir. Bu anlamda, cinsiyetçilik toplum tarafından beslenen ve kalıp yargılarla geçmişten günümüze taşınan bir olgu olarak karşımıza çıksa da, toplumun ne kadar yararına olduğu sorusu akla gelmektedir. Nitekim cinsiyetçilik kalıplarını öğrenmek ve etkilerinin farkında olmak toplum adına da önem arz etmektedir.

2.1.3. Bağlanma stilleri

Bağlanma kavramı, bireyin sağlıklı gelişimi için önemli bir kavram olabilir. Bowlby tarafından bireylerin değerli gördükleri kişilere karşı besledikleri duyguların bütünü olarak tanımlanan bağlanma; özellikle bebeklik döneminde ilk bakım veren kişinin hareketleri ile doğrudan ilişkili bulunmaktadır (Morsünbül ve Çok, 2011). Başta fizyolojik ihtiyaçların karşılanması ile başlayan ve devamında çocuğun sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik katkı sağlayan doğru davranışlar ile oluşan güvenli bağlanma bireyin ilerideki yaşantısında kalıcı izler bırakmaktadır (Cook, 2000; DeMulder ve diğ., 2000; Keskin ve Çam, 2007). Bunun tam karşıtı düşünöldüğünde çocuğun ilk bağlanma kişisi olan bakım veren tarafından doğru mesajlar verilmediğinde güvensiz bağlanmanın oluşacağı düşünölebilir. Güvensiz bağlanma taşıyan bireylerin hayatındaki diğer insanlar ile kurduğu ilişkilerde de problemler yaşayacağı belirtilmektedir (Nakash-Eisikovits, Dutra ve Westen, 2002).

Yapılan çalışmalarda psikopatolojik rahatsızlık tanısı alan kişilerin bağlanma stillerinin kaçınmacı ve kaygılı olarak belirlendiği görölmektedir (Selbes, Berkol, Kunt, Uğurpala, Mehtar ve Gökçeimam, 2017). Örneğin Türkiye’de yapılan bir çalışmada aleksitimik bireylerin bağlanma stilleri bakımından kaygılı ve kaçınmacı bağlanma stillerine sahip oldukları görölmüşür (Batıgün ve Büyükşahin, 2008). Bununla beraber yapılan diğer çalışmalarda, kaygı bozuklukları, duygudurum bozuklukları, öfke kontrol bozuklukları ve kişilik bozuklukları ile güvenli olmayan bağlanma stilleri arasında ilişki bulunmuştur. Hatta bu araştırmalara göre, kimi bozukluklar belirli bağlanma stilleri ile ilişkili çıkmaktadır. Örneğin, kaygılı bağlanan bireylerin depresyon ve anksiyete bozukluklarına yatkın olduğu, kaçınan bağlanan bireylerin davranış bozukluklarına yatkın olduğu, dağınık bağlanan bireylerin ise dissosiyatif bozukluklara yatkın olduğu ortaya konmuştur (Collins, 2002; Sabuncuoğlu, 2006; Van, 1995; Warren, 2002;).

Bebekler ve bakım verenleri arasında gelişen bağlanma ilişkisine bakıldığında üç temel stil ortaya çıkmaktadır. Bunlar güvenli bağlanma, kaygılı-kararsız bağlanma ve kaçınan bağlanma olarak sıralanmaktadır (Ainsworth, Blehar, Waters ve Wall, 1978; Bowlby 1969; Bowlby, 1973). Bağlanma kavramı çocuğun büyüme döneminde sağlıklı psikososyal gelişimi için önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmakla beraber ilerideki yaşantısı için de önem taşımaktadır. Yapılan araştırma sonuçları bütüncül bir bakış açısı ile değerlendirildiğinde, psikopatolojik tanı almış bireylerin ebeveynlerinin doğru tutum ve

davranışlarda bulunmadıkları söylenebilir. Toplumun bir kısmını oluşturan bu bireylerin, aileleri ile çatışma halinde olduğu ve bu sebeple uyum problemleri gösterdikleri düşünülebilir. Bu bağlamda bağlanmanın birey için olan öneminin yanı sıra toplum açısından da ne denli önemli bir kavram olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Çocukluk döneminde kurulan bağlanmanın yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilere yansıdığı düşünülmektedir. Ebeveyn ile kurulan bağlanma kişinin yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkisinin belirleyicisi olarak karşımıza çıkmaktadır (Batıgün ve Büyükşahin, 2008; Hazan ve Shaver, 1987). Romantik ilişkide mutluluğun sırrı merak konusu olmak ile beraber, aşk stilleri ve aşk çeşitleri üzerine birçok kuram geliştirilmiştir. Romantik ilişkilerde yakınlık duygusunun ön plana çıktığı aşk çeşitlerinin ortak özelliklerine bakıldığında karşılıklı anlayış ve iletişim gücünün kuvvetli oluşunun ön plana çıktığı görülmektedir. Yani diğer bir deyişle; ilişkide anlayış, bağlılık ve güven arayışında olan bireylerin yakınlık duygusunun ön planda olduğu ilişkilerde mutlu olacakları söylenebilir (Atak ve Tastan, 2012; Lee, 1988; Steinberg, 1988). Yakınlık ve anlayışın tersi olan kıskançlık duygusuna ilişkin yapılan araştırmalarda ise romantik ilişki kıskançlığının bağlanma ile ilişkili olduğu ortaya çıkarılmıştır (Curun ve Çapkın, 2014; Karakurt, 2001; Knobloch, Solomon ve Cruz, 2001). Araştırmalara göre, güvenli bağlanma stiline sahip olmayan bireylerin romantik ilişki içerisinde iken daha denetleyici, kısıtlayıcı ve kıskanç davranışlar ortaya koyduğu belirtilmektedir (Curun ve Çapkın, 2014). Bu bağlamda, bağlanmanın romantik ilişki kalitesini etkileyen bir kavram olduğu araştırmalar neticesinde ortaya çıkarılmıştır. Romantik ilişkide kaliteli zaman geçiremeyen ve kıskançlık gibi yıkıcı duygular sonucunda tartışmalar yaşayan bireylerin şiddete eğilimlerinin artabileceği ve yıkıcı davranışlarda bulunabilecekleri düşünülebilir.

Şiddet, toplumsal hayatı yakinen ilgilendiren ve hayatı olumsuz olarak etkileyen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde aile içi ve dışı şiddet vakaları her geçen gün artış göstermekle beraber, şiddetin önlenmesi adına çalışmalar hız kazanmıştır. Şiddet, saldırganlık güdüsünün davranışsal düzeyi olarak tanımlanmaktadır (İlgar, 2018). Şiddet eğiliminin ve saldırganlığın temellerinin çocukluk dönemi ile başladığı ve araştırmaların genellikle bu gelişim dönemi üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Erken çocukluk döneminde şiddete maruz kalan bireylerin yetişkinlik döneminde de işlevsel olmayan davranış kalıpları ile saldırganlık davranışını devam ettirdikleri belirtilmektedir (Mayda, 2019). Kişilik gelişimi için en önemli dönem olarak sayılan ergenlik dönemine ilişkin yapılan çalışmalara bakıldığında ise çocukluk döneminde görülen şiddet vakalarının

özellikle ergenlik döneminde yoğunlaştığı ve bunun ergenlik döneminin birey için fiziksel, sosyal ve psikolojik yönden oldukça hızlı ilerleyen bir süreç olmasından kaynaklandığı söylenmektedir. Ayrıca, suç işleyen çocuk ve yetişkin bireylerin bağlanma stillerinin güvensiz olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Dursun, 2021; Savage, 2014; Yavuzer, 2015).

Bowlby (1992)'e göre yeni doğan çocuk anne veya baba ile güvensiz bağlanması sonucunda suça yatkın hale gelmektedir. Suça yatkın bu kişiler yakın ilişki halinde oldukları partnerlerine karşı da şiddete eğilimli olabilirler. Yapılan araştırmalara bakıldığında, ayrılık sonrası öfke ve anksiyete düzeyindeki artışın sonucunda kasten öldürmeye varacak şekilde şiddet gösteren bireylerin erken çocukluk çağında güvenli bağlanma geliştirmedikleri; istismara uğramış ve terk edilmiş oldukları görülmüştür (Hüroğlu, Kahraman ve Baykal, 2021). Toplumsal anlamda tehlike arz eden ve her geçen gün artışta olan şiddet vakalarında güvensiz bağlanma stiline etkisi araştırma sonuçlarıncaya ortaya çıkarılmaktadır. Ebeveynler tarafından çocuklarına karşı hem erken çocukluk döneminde biyolojik ve sosyal ihtiyaçların karşılanması hem de ergenlik döneminde kimlik gelişimi sırasındaki davranış biçimlerinin çocuğun gelecekte nasıl bir birey olacağı ve diğer insanlara, özellikle romantik ilişki içerisinde olduğu bireye karşı nasıl davranacağı konusunda oldukça önemli olduğu düşünülebilir.

Bağlanma stillerine göz atıldığında güvenli bağlanma gerçekleştiğinde bebek bakım veren yanında olmadığı bir süre sonra normal davranışlar sergilemeye başlar ve yaşamının devamında kurduğu ilişkilerde de esnek davranabilir (Ainsworth ve diğ., 1978). Ancak, kaygılı-kararsız bağlanma geliştirmiş olan birey, partnerinin bağımsızlık isteğine karşın kaybetme korkusu geliştirir ve esnek davranamaz. Bunlar da günümüz ilişkilerinde yaşanan problemleri doğurur (Yardım ve Demir, 2022). Bu durumda, kişinin bebeklik döneminde bakım vereni ile kurmuş olduğu güvenli bağlanma yaşamının sonraki kısımlarına da etki edebilir. Romantik ilişki kalitesinin ve doyumunun sağlanabilmesi için her iki partnerin de bakım vereni ile kurmuş olduğu bağlanma stili önemli olabilir. Kaygılı-kararsız bağlanma gerçekleştirmiş bir birey ile kaçınan bağlanma gerçekleştirmiş birey bir araya geldiğinde birinin bağımlı ve boyun eğici tavırları diğerinin özerklik ve kaçınan davranışları ile örtüşmeyebilir. Diğer bir açıdan güvenli bağlanma stiline sahip olan birey kaygılı-kararsız bağlanma stiline sahip partnerinin korku ve kaygılarını anlamayabilir.

Tüm bu sonuçlar incelendiğinde, şiddeti etkileyen faktörler arasında bağlanma stillerinin sayılabileceği söylenebilir. Bireyin doğduğu andan itibaren etkileşim haline girdiği insanların yaklaşımları ve sonuçları tüm yaşamını etkileyebilir. Bu durumda da romantik

ilişki içerisindeki tutumlar da olumsuz etkilenebilir. Yapılan çalışmalar sonucu ihtiyaç duyulan sevgi ve yakınlığın kurulmaması veya eksik bırakılması sonucunda suç işleyen, şiddet yanlısı veya ruhsal açıdan örselenmiş, psikopatolojik problemler yaşayan bireyler ortaya çıkabilmektedir.

2.1.4. Kişiler arası bağımlılık

Kişiler arası ilişkiler üzerine yapılan teorilerde; insanın sevgi, aidiyet, yakınlık, statü arayışlarının sonucu olarak diğer insanlar ile ilişki kurdukları söylenmektedir (İmamoğlu, 2021). Kişiler arası ilişkileri düzenlerken geliştirilen bağımlılık ve bağımlılıkla ilgili bir kavram olan kişiler arası bağımlılık; yakınlık kurma, ait olma ihtiyaçlarının bir sonucu olarak ortaya çıkan ve bireyin hem duygusal hem bilişsel bağlamında etkili olan davranışsal durumlar olarak tanımlanabilir (Akın ve diğ., 2016). Alan yazında boyutlara ayrılan ve bağlanma ile farklarının dikkate çekildiği bir kavramdır. Buna göre, bağlanmada görülen güven duygusunun bağımlılıkta görülmediği; aksine terk edilme duygularının ön planda olduğu söylenebilir. Kuramsal bağlamda bakıldığında, ilk olarak psikanalitik kuram karşımıza çıkmaktadır. Freud tarafından geliştirilen psikososyal gelişimleri incelendiğinde hemen hemen tüm aşamalarda bağımlılık geliştirilebilecek (saplantı) noktalar olduğu dikkat çekmektedir. Daha ayrıntılı şekilde incelenecek olursa;

Oral dönemde, çocuğun bilgi alma yolu ağızdır. Bu dönemde yaşanan travmatik durumlar ileride tırnak yeme, sigara gibi bağımlılıklar geliştirme benzeri sonuçlar doğurabildiği gibi (gibi çok tekrar ediyor) aşırı iyimserlik, durmaksızın sevgi arayışı, diğer insanların düşünceleri üzerinden kendini değerlendirme gibi durumlar ile karşılaşılabilir. Anal dönem, tuvalet eğitiminin verildiği; çocuğun tutma-bırakma davranışlarını öğrendiği dönemdir. Bu dönemde yaşamış olduğu travmatik olaylar; obsesif-kompulsif bozukluklara sebep olabileceği gibi kişiler arası ilişkilerde katı kuralcılık, yalnızlık gibi duygular ortaya çıkabilir. Fallik döneme gelindiğinde, cinsel kimlik oluşumu sırasında yaşanan travmatik durumlar bireyin ileriki yaşamında hem cinsleri ile geliştireceği ilişkilerde etkilidir. Toplum içerisinde bireyin hemcinsleri ile olan ilişkilerinde düşmanca duygular ortaya çıkabilir. Genital dönemde, çocuğun sosyal ilişkilerinin başladığı, insanlar ile ilişkilerinin şekillendiği görülmektedir. Bu dönemde saplantı geliştirmiş bireylerin sosyal-toplumsal

kurallar bağlamında kural dışı hareket edebildiği, toplum içerisinde kimlik bunalımı yaşadığı görülmektedir (İmamoğlu, 2021).

Tüm bu bilgiler ışığında, psikanalitik kurama göre, yaşamın ilk yıllarının yetişkinlik döneminde gerek partner gerek sosyal ilişkilerde etkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Dönemin getirdiği durumları doğru şekilde atlatamayan bireylerin yetişkinlik döneminde kişiler arası ilişkilerde bağımlı örüntüler göstereceği söylenebilir. Bu dönemlerde yaşanan travmatik olayların kişilik yapısında değişime neden olduğunu ortaya koyan ve kişiler arası bağımlılık düzeyinin artışına neden olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (Solmaz, 2019). Allen ve Lauterbach (2007) tarafından yapılan deneysel bir çalışmada da çocukluk çağında süregelen şekilde travmatik yaşantıya maruz kalan kişilerin kontrol grubuna göre kişiler arası bağımlılık düzeyinin fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Kuramsal anlamda alan yazına bakıldığında Sullivan (1953)'ın görüşlerine rastlanmaktadır. Sullivan (1953)'a göre, kişilik gelişiminde kişiler arası ilişkiler ve bunların yapısı önemlidir. Psikanalitik temelden farklı olarak, kişinin çevresi ile etkileşime girme ihtiyacı kişiler arası ilişkileri doğurmaktadır. Kişinin büyürken yaşadığı çevre ile girmiş olduğu etkileşimler sonucu kişilik oluşumu tamamlanmaktadır. Diğer bakış açıları incelendiğinde ise alan yazında yapılmış çalışmalara ve görüşlere ulaşılmıştır. Buna göre:

Kohut, bireyin kişilik gelişiminde kendilik psikolojisini oluşturan kendilik-nesnelerinin ve bunların oluşumunda optimal hayal kırıklıklarının etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Gelişim sürecinde kendilik-nesneleri ve bunlara ilişkin şemalarda meydana gelen yaralanmalar kişilik yapısının doğru şekilde oluşmamasına ve ileride kişiler arası ilişkilerde sorunlar ortaya çıkaracağına vurgu yapmaktadır (Akt. Strozier ve Loewenberg, 2002).

Kişilik gelişiminin tamamlanması ile bireyin diğer insanlarla nasıl ilişki kurduğu, diğer insanlara karşı sahip olduğu duyguların da belirlenmiş olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, kişiler arası ortamda bağımlılık örüntüleri geliştiren bireyin kişilik gelişiminde sorunlar, kesintiler yaşamış olduğu düşünülebilir.

Ainsworth (1982), bağımlılıkla ilgili açıklamalarını yaparken bağlanmadan farkının patolojik davranışlar olduğunu vurgulamıştır. Öyle ki bağımlı insanların yakınlık ihtiyacının karşılanması ile ilgili olmaktan çok tamamen korunmaya muhtaç hissetmek ve birilerinin ardında hareket etmek gibi tutumlar sergilediklerini ifade etmiştir.

Yine Arnzt (2005), duygusal bağımlılık geliştiren bireylerin bağımlılık ihtiyaçlarının onlarda olumsuz duygular uyandırdığını bu sebeple de yakınındaki kişilere (ailesi, arkadaşları vb.) bağımlı davranışlar sergilediklerini vurgulamaktadır.

Kişiler arası ortamlarda bağımlı davranan bireylerin romantik ilişkileri de bu yönde olabilir. Romantik ilişki içerisinde ilişkiye bağımlı davranışlar sergileyebilir ve partnerine muhtaç olduğunu düşünebilir. Bu durum, merkezinde kaybetme korkusunun yattığı, sürekli bir kazan-kaybet ilişkisini ortaya çıkarabilir. Alan yazına göz atıldığında bu durumla ilgili olarak ‘ilişki bağımlılığı’ kavramına rastlanmaktadır (Küçükyıldız, 2022). Bu kavram, karşılıklı bir döngü eşliğinde partnerini memnun etmeye çalışan bir kişi ile onun davranışlarını yöneten bir kişinin yaşadığı bir tür ilişki olarak tanımlanırken; kurulan ilişkide patolojik etkileşimlerin yer aldığı da belirtilmektedir (Kalkan, 2008; Tolstikova, 2010). İlişkisel bağımlılığı olan bir kişinin kişiler arası bağımlılık düzeyi de yüksek olabilir. Bu anlamda, karar verirken partnerinin sözlerini önemseyebilir ve gözünde büyütebilir. Bu da ilişki içerisinde şiddetin ortaya çıkmasına, boyun eğici davranışlar göstermesine neden olabilir.

Bağımlı kişilik bozukluğu da kişilerarası bağımlılık ile benzer özellikler taşıyor olabilir. DSM-5’te “Bağımlı Kişilik Bozukluğu” olarak tanımlanan bozukluğa sahip kişiler, kendi dışındaki insanlarla her zaman iyi ilişkiler kurma amacıyla olup, bu yolla benliklerindeki yaraları iyileştirme halindedirler. Sürekli ilgi ihtiyacı ile beraber hayatını ve hayat sınırlarını başkalarına göre belirledikleri görülebilir. Bu yolla kendince iyi ilişkiler geliştiren bireylerin, ayrılıklar karşısında öfke, üzüntü gibi olumsuz duygulara kapıldığı ve ayrılıktan korkma gibi duygularının var olduğu görülebilmektedir. Bu korkuya karşı ayrılıktan kaçınma davranışı ile beraber ayrılıkları engellemek için sık sık boyun eğici davranışlara başvurdukları görülmektedir (Akın ve diğ., 2016). Kişiler arası ilişkilerde boyun eğici davranan kişilerin kişiler arası duygu düzenleme becerilerinin düşük olduğu dolayısı ile psikopatolojik semptomlara daha eğilimli olacakları düşünülebilir. Nitekim alan yazına bakıldığında yapılan çalışmalarda, Obsesif-Kompulsif Bozukluk (OKB), yeme bozuklukları gibi kaygı bozukluklarında boyun eğici davranışların sıklıkla görüldüğü görülmüştür (Akbaş, 2020). Bu bağlamda, Bağımlı Kişilik Bozukluğu, OKB, yeme bozuklukları gibi patolojik durumu olan kişilerin kişiler arası bağımlılık düzeylerinin de yüksek olduğu düşünülebilir. Karşılıklı olarak birbirini etkileyebilecek faktörler olmakla beraber hangi faktörün diğerini yordadığı kesin olmayan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Alt boyutları ve bireyin sosyal yaşamı ile alakalı olması sebebi ile kişilerarası bağımlılık kavramı bireyin yaşam kalitesi için önem arz ediyor olabilir. Toplum, bireylerde oluşur ve bireylerin psikolojik sağlığı da toplumu etkileyebilir. Toplumu oluşturan bireylerin duygusal ve eylemsel bağımlılık gösteren davranışlar içinde bulunması ilişki kalitesini etkileyebilir ve toplumda evlilik birliği gibi süreçleri olumsuz etkileyebilir. Bu çalışma bu anlamda önleyici çalışmalara ışık tutması açısından uzmanlara katkı sağlayabilir.

2.2. İlgili araştırmalar

2.2.1. Flört şiddetine ilişkin araştırmalar

Flört şiddeti kavramının evli ve evli olmayan bireyleri kapsadığı bilinmektedir (Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019). Türkiye’de ve dünyada şiddet en çok araştırılan kavramlardan biri olarak görülmektedir. (Demirel ve Biçer, 2017; Demirel ve diğerleri, 2019; Güneri Yöyen, 2017; Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019; Uğur ve diğerleri, 2013; Yumuşak, 2013). Türkiye’de yapılan çalışmalara göre hamilelik döneminde kadınların %25-63’ü şiddet görmektedir. Yapılan çalışmalarda kadınların %71,4’ü fiziksel, sözel şiddet türlerinden en az birine maruz kaldığı, bu kadınların %88,1’inin ilk şiddete maruz kalışlarının hamilelik döneminde olduğu görülmüştür. (Ayrancı, Günay ve Ünlüoğlu, 2002; Ünal, 2005). Şiddet gören kadınların yaşanan olay sonrasında sessiz kalması şiddetin devamlılığında rol oynuyor olabilir. Toplum tarafından kimi davranışların şiddeti meşrulaştırdığı ve dolayısı ile şiddet mağdurunun sessiz kaldığı düşünülebilir. Nitekim İstanbul ve İzmir kentlerinde yapılan çalışmalar sonucunda; yemeği yakma, eşe cevap verme, cinsel ilişkiyi reddetme gibi davranışların şiddeti haklı çıkardığı konusunda katılımcıların sırasıyla %26,8 ve %8’i onaylamıştır (Çakır, Harcar, Sürgevil ve Budak, 2008).

Diğer bir yönden, eşlerden birinin maddi gelirinin yüksek olduğu ilişkilerde bu kişi kadınsa erkek tarafından şiddet uygulanma oranı artmaktadır (McCloskey, 1996). Bu sonuçlar ışığında, kadına karşı bakış açısının “toplum sınırları içinde var olma” halinde iken şiddete uğramama aksi halde şiddeti hak etme olduğu düşünülebilir. Yalnızca evlilik kurumu içerisinde değil, romantik ilişkinin her aşamasında ortaya çıkabilen şiddet, toplum tarafından konan kurallar çerçevesinde normalleştiriliyor olabilir.

Türkiye’de yapılan çalışmalarda flört şiddeti tutumunu toplumsal cinsiyete ilişkin olumlu tutumların olumlu yönde (haklı çıkarır şekilde) etkilediği, toplumsal cinsiyet rollerinin karşılanmaması sonucunda şiddetin normalleştiği görülmüştür (Lotfi, Özkan, Babacan ve Akduman, 2022; Şah ve Çimen, 2022). Ayrıca yapılan bir diğer çalışmada genç yetişkinlik dönemindeki katılımcıların flört şiddetine uğrama düzeyleri yüksek olup; şiddet karşısında kadınların daha çok yardım talep etme gibi davranışlar sergilerken erkeklerin daha ziyade sessiz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır (Öztürk ve Gökkaya, 2021). Çalışma sonuçları ışığında toplumsal norm ve öğretilerin flört şiddetini beslediği düşünülebilir. Flört şiddetini ortaya çıkaran bu tür etmenler normalleştikçe bireylerin şiddetin karşısında sessiz kalma eğilimleri de artabilir.

Yapılan çalışmalar ve sonuçları neticesinde, şiddeti ortadan kaldırmanın en gerekli yollarından birinin toplumsal cinsiyet konusunda cinsiyetçi tutumda olan çoğunluğun zihniyetinin değiştirilmesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Selçuk, Avcı ve Mercan, 2018). Şiddete müdahale çalışmalarının yanı sıra başta önleme çalışmalarının bu anlamda önemi büyüktür.

Özetle, flört şiddeti romantik ilişkinin her aşamasında görülebilmektedir. Kadına ve erkeğe toplum tarafından biçilen cinsiyet rollerinin istenen şekilde gerçekleştirilmediği durumlarda şiddet haklı görülmektedir denebilir. Gelir üstünlüğünün de romantik ilişki içerisinde flört şiddetinin doğurucusu olduğu görülmüştür. Belirtilen araştırmalar bütüncül bakış açısı ile incelendiğinde toplumsal çalışmaların sonuçlarının şiddet açısından hiç iç açıcı sonuçlar getirmediği söylenebilir. Bununla beraber, kadın mağduriyetinin araştırıldığı ancak erkeklerin maruz kaldıkları şiddetlerin çok araştırılmadığı da görülmüştür. Araştırmanın önceki kısımlarında her iki cinsiyetin birbirine çoğunlukla uyguladıkları şiddet türlerine yer verilmiştir, buradan hareketle erkeklerin maruz kaldıkları psikolojik şiddetin yalnızca toplumsal değil ilişki bağlamında yol açtığı sonuçlar da incelenebilir. Bununla beraber, şiddet karşısında boyun eğici davranışlar göstermeyen kadın veya erkeklerin devamında maruz kaldığı durumlara da yer verilebilir.

2.2.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik konusunda yapılan araştırmalar

Cinsiyetçilik kavramı uzun yıllardır hem Türkiye’de hem de dünyada araştırılan bir kavramdır. 1980’li yıllardan bu yana yapılan çalışmalarda genel çevreleri tarafından kadınlar kötü ve güçsüz gibi algılara maruz kalmaktadır. Özellikle iş hayatında, aile içi ilişkilerde ve sosyal ilişkilerde kadın cinsiyetine ilişkin bakış açısını araştıran çalışmalar sonucunda Türkiye’de cinsiyetçiliğın oldukça fazla olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır (Sakallı, 2003). Çalışmanın önceki bölümlerinde iş hayatında kadına ilişkin bakış açısından bahsedilmiştir. Ekonomik ve sosyal olarak var olmaya çalışan kadınlar için bu durumun getirdiği sorunlara oldukça sık rastlanmaktadır. Toplumda sık rastlanılan bir durum olan cinsiyetçiliğın yalnızca kadınlara yönelik değil her iki cinsiyete yönelik olacağı da düşünülebilir. Bu durum toplumsal cinsiyet rollerinden geliyor olabilir. Biyolojik cinsiyetin getirdiği toplumsal cinsiyet rollerine uymak konusunda farklı yaklaşımlara sahip bireylerin toplum tarafından yargılandığı düşünülebilir. Ancak, bu yargılar nereden gelmektedir? Toplumun cinsiyetlere yüklemiş olduğu kalıp yargılar etkili olmakta mıdır? Sorularına yönelik olarak Okutan ve Büyük (2011) tarafından eşcinsellere dönük tutumlar, cinsiyetlere ilişkin kalıp yargılar ve bağlanma biçimleri hakkında yapılan çalışmada; erkek katılımcıların kadınlara göre eşcinsel kimlikteki bireylere karşı daha önyargılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumda, erkeklerin cinsiyetlere yönelik kalıp yargılara karşı daha yükümlü hissettikleri görülmüştür. Ayrıca yine aynı çalışmada erkeklerin düşmanca cinsiyetçilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür; buna karşın kadınların korumacı cinsiyetçilik puanları erkeklerden daha yüksek çıkmıştır. (Okutan ve Büyük, 2011). Daha önce de belirtildiği üzere düşmanca cinsiyetçiliğın altında, kadının eksik olduğu düşüncesi yatmaktadır ve kadının bu eksikliğinden dolayı erkek cinsiyetinin üstünlüğü savunulmaktadır. Toplum tarafından kadına yüklenen bu güçsüzlüğün sonuçları arasında iş yerlerinde artan kadınlara yönelik mobbingler akla gelebilir. Nitekim alan yazın tarandığında; Türkiye’de ve dünyada iş yerlerinde kadınların erkeklere göre büyük oranda daha fazla mobbinge uğradığı görülmüştür (Aşkın ve Aşkın, 2018). Bu durumun ücretlendirmeden, görev tanımlarına, izin sürelerinden, ödüllendirmeye birçok konuda olduğu ortaya konulmuştur. Cinsiyetçiliğın bu yaygınlığının kültüre etkisini medyadan görmek mümkündür. Yapılan araştırmalarda medyanın kullandığı dilin düşmanca cinsiyetçilik içerdii dikkat çekicidir (Mora, 2005; Tahincioğlu, 2014). Bu araştırmalarda Türkiye’de medya tarafından kadın ölümlerinin kadınların suçlanarak meşrulaştırıldığı,

akrabaları tarafından öldürülen kadın cinayetlerinin ‘namus cinayeti’ etiketi ile normalleştirildiği ortaya konulmaktadır. Diğer bir yandan, yalnızca medyada değil ders kitaplarında da cinsiyetçiliğin meşru kılındığı görülmektedir. Çubukçu ve Sivaslıgil (2008) tarafından yapılan bir tarama çalışmasında; ders kitap içeriklerinin analizleri sonucunda, kadınlara ait meslek grupları sayısı, görsel olarak yer alma, güç yansıtan söylemler gibi alanlarda kadınlara daha az yer verilirken; ev içi sorumlulukların daha çok kadınla beraber gösterildiği görülmüştür. Buradan hareketle eğitimin, medyanın ve toplumun içinde olan bir kavram olan cinsiyetçiliğin hafif, orta veya şiddetli şekilde de olsa ortada olduğu söylenebilir.

Kadın cinayetlerinde suçlu bulunan kadınların, çalışma ortamlarında değil de evde olması beklenirken çalıştığı için suçlanan kadınların var olduğu gerçeğinin cinsiyetçi fikirleri benimsemiş (özellikle düşmanca cinsiyetçilik) kişilerde şiddeti körükleyebileceği düşünülebilir. Bu kişilerin romantik ilişki içerisinde bulunduğu kadınlara karşı ‘kadın işi değil erkek işi’ olarak görülen işleri gerçekleştiren partnerlerine karşı şiddeti haklı görebilecekleri de düşünülebilir. Nitekim toplum tarafından, toplumsal cinsiyet rolleri dışında veya uzağında hareket eden kadınların şiddeti ‘hak ettikleri’ düşünülmektedir, denebilir.

Sonuç olarak, mevcut araştırmalar ışığında toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyet algılarının şiddetin değerlendirilmesinde bir etkisi olduğu düşünülebilir. İlişki içerisinde gerçekleşen olumsuz durumların normalleştirilmesi toplumsal anlamda daha ayırıcı ve sınıflandırıcı düşünceleri besleyebilir. Bu tür düşüncelerle yetişen nesiller, kültürün cinsiyetçi fikirler ile şekillenmesine sebep olabilir. Çünkü birey kültürden etkilendiği kadar kültür de bugünkü koşullardan etkilenebilir. Bu anlamda medyanın dili ve kültürel mesajların sonuçlarının incelendiği çalışmalar neticesinde toplumun bugünü ve geleceği açısından olumlu sonuçlar doğurmadığı gibi cinsiyetçiliği ve dolayısıyla ayırıcı, şiddeti besleyici düşünce biçimleri de oluşturduğu düşünülebilir. Alan yazına bakıldığında cinsiyetçilik üzerinde çalışırken sosyal medya, eğitim-öğretim sürecindeki öğretilen fikirlerin çok fazla araştırılmadığı görülmüştür. Yine alan yazında hukuksal dava sonuçlarında cinsiyetçi fikirlerin ve toplumsal cinsiyet rollerinin etkisini araştıran sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Birçok alanda olumsuz sonuçlara sebebiyet veren cinsiyetçilik konusunun daha geniş alanlarda ve daha farklı kavramlar ile açıklanması önleyici çalışmalar için önem arz edebilir.

2.2.3. Bağlanma stilleri ile ilgili yapılan araştırmalar

Çalışmanın önceki bölümlerinde kuramsal bağlamda incelenen bağlanma kavramı, alan yazında birçok çalışma içerisinde kullanılmıştır. Bu çalışmada, insanın temel bağlanma kişi ve bu kişi ile ilişkisinin yaşamının diğer alanlarına ilişkin tutum, davranış ve düşünce stillerine etki ettiğini savunan bağlanma stilleri kavramları, güvenli, saplantılı-korkulu ve kaçınan bağlanma stilleri olarak üç unsura ayrılmıştır (Erzen, 2016). Alan yazın tarandığında, güvenli bağlanmanın stresle baş etme yöntemleri, özsaygı, besleyici ilişki tarzı gibi kavramların pozitif yordayıcısı olurken kaçınan, saplantılı bağlanma stillerinin benlik saygı düzeyi düşüklüğü, ketleyici ilişki tarzı gibi değişkenlerle ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çiftçi, 2010; Terzi ve Çankaya, 2009; Turanlı, 2010). Ergenler üzerinde yapılan bir çalışmada yalnızlığın bağlanma stillerine göre değişkenlik gösterdiği, güvenli bağlanma görüldüğünde yalnızlık duygusunun azalırken korkulu bağlanma stili görüldüğünde ise yalnız duygusunda artış görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır (Karakuş, 2012). Türkiye’de 200 evli çift ile yapılan bir çalışmada, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin iletişime daha açık oldukları ve ilişkilerinde daha olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür (Kuyumcu, 2011). Bu bağlamda, yalnızlık duygusunun yoğun olarak yaşandığı, kendine ilişkin tutumun olumsuzla yakınlaştığı bağlanma stiline sahip olan bireylerin flört ilişkisine daha zor girebilecekleri düşünülebilir. Aynı şekilde, toplumda yer bulmak ve insanlarla sosyal anlamda gerçek ilişkiler kurmak konusunda da zorlanacakları düşünülebilir. Çalışmanın önceki bölümlerinde bağlanma stilleri ve suç arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara yer verilmiştir. Benzer şekilde Ward ve diğerleri (1995) tarafından yapılan bir çalışmada, toplamda 497 suçlu üzerinde yapılan çalışmada, suçluların birçoğunda güvenli olmayan bağlanma stillerine rastlanmıştır (Ward, Hudson ve Marshall, 1995).

Bağlanma stillerine ilişkin diğer araştırmalarda ise, bireyin yaşam doyumu ile bağlanma stili arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Alan yazındaki sonuçlara göre, birey güvenli bağlanma stili oluşturduğuça yaşam doyumu artarken; kaçınan ve korkulu-kararsız bağlanma stili geliştirdiğe yaşam doyumu azalmaktadır (Demirel, 2018; Dilsiz, 2019; Özdemir ve Koruklu, 2013; Özgüngör, 2020; Tepeli Temiz, 2017; West, 2018). Yaşam doyumu azaldıkça kişinin diğer insanlara tahammül seviyesi de azalabilir ve şiddete eğilimli hale gelebilir veya tersi durumda yaşam doyumu az olan bireyler şiddete karşı sessiz kalabilirler. Diğer bir açıdan romantik ilişkiler üzerinden alan yazın tarandığında,

Türkiye’de aldatma konusuna dair yapılan bir çalışmada, çocukluk çağında fiziksel, sözel veya cinsel olarak örselenmiş kişilerin aldatma düzeylerinin etkilendiği belirlenmiştir (Kayıkçı, 2020). İlişkide olumsuz durumlara yol açması açısından çocukluk çağında kurulan ilişkinin önemi bir kez daha görülebilir.

Araştırma sonuçları bütüncül olarak yorumlandığında, bağlanma stillerinin romantik ilişki tutumlarından kişinin benlik tutumuna dek etkili olduğu, toplumun içinde kendine yer bulabilen biri olup olmayacağı konusunda belirleyici olabileceği söylenebilir. Toplum düzenini bozucu şiddet içeren suçların önleyici çalışmaları açısından önemli bir kavram olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, alan yazında kendine yer edinmiş bir kavram olan bağlanmanın romantik ilişkiler üzerindeki etkisi görülebilir. Kişinin bağlanma stiline yalnızca bireysel alanlarında (kişilik örgütlenmesi, psikolojik sağlığı gibi) değil sosyal ilişkilerinde ve diğer insanlar üzerindeki etkileri de çalışmalar neticesinde görülmüştür. Sonuçlar ışığında bağlanma stillerinin sosyal alanda etkileri önemlidir denebilir. Toplumdaki bireylerin kurduğu ve kuracağı evlilik birlikleri açısından evlilik öncesi süreçte kendi sağlığını ve ilişki sağlığını koruyabilmesi için şiddete ilişkin tutumları ve bağlanma stillerinin incelenmesi de önemli olabilir. Çünkü kişi önce kendini sonra partnerini daha sağlıklı şekilde anlayabilecek ve davranışlarını daha iyi düzenleyebilecektir. İnsanın karmaşık yapısı gereği daha bütüncül bakış açısı sağlanması önem arz ediyor olabilir.

2.2.4. Kişiler arası bağımlılığa ilişkin araştırmalar

Kişiler arası bağımlılık kavramı, kendini zayıf-güçsüz hissetme, toplum içindeki hareketlerini diğer insanlar üzerinden düzenleme eğilimi gibi durumları içermektedir denebilir. Alan yazın tarandığında romantik ilişkisinde bağımlı özellikler gösteren bireylerin kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin yüksek olduğu bulunmuştur (Dereli, 2018). Bunun yanında sosyal ilişkilerinde bağımlı örüntüler sergileyen kişilerin daha fazla yalnız kalacakları düşünülebilir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde, internet bağımlılığı gösteren kişilerin daha fazla yalnızlık çektikleri görülmüştür (Batıgün ve Hasta, 2010). Bornstein ve diğerleri (1993) tarafından yapılan çalışmada, bağımlılık düzeyi yüksek olan kişilerin sağlık merkezlerine daha çok başvurdukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Buradan hareketle, kişiler arası bağımlılık gösteren bireylerin daha çok rahatsızlandıkları veya

sağlıklılarına ilişkin kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu düşünülebilir. Myers ve diğerleri (2007) tarafından yapılan bir çalışmada kişiler arası bağımlılık gösteren bireylerde kaygı, yeme bozuklukları gibi psikopatolojik rahatsızlıklara rastlandığı ortaya çıkarılmıştır. Kişilerin kendilerine ilişkin bakış açılarının negatif olması sebebi ile fiziksel sağlıklarını da koruyamama endişelerinin olduğu söylenebilir. Bununla beraber, kişiler arası bağımlılık düzeyleri yüksek olan bireylerin kendilerinden daha baskın insanları tercih ettiği görülmektedir (Myers ve diğ., 2007; Rathus ve O’Leary, 1997). Raba (2019), tarafından yapılan bir çalışmada utandırılma korkusu ile kişiler arası bağımlılık pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olarak bulunmuştur.

Özetle, araştırma bulguları kişinin erken çocukluk döneminde yaşadığı travmaların kişiler arası bağımlılık düzeyini etkilediği ve kişiler arası bağımlılık düzeyinin fiziksel ve ruhsal açıdan problemlere yol açabileceğini göstermektedir. Araştırmalara göre, kişiler arası bağımlılık gösteren kişiler duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını diğer insanlar üzerinden değerlendirmektedir ve pasif hareketler sergilemektedir. Bu çalışmanın diğer bir değişkeni olan flört şiddeti kavramı ile ilişkilendirildiğinde, kişiler arası bağımlılık gösteren kişilerin kendilerinden daha güçlü gördükleri kişiler ile ilişki kurmaları sebebi ile flört şiddetine daha açık hale geldikleri düşünülebilir. Diğer yandan, erken çocukluk döneminden yetişkinliğe bastırılmış terk edilme korkusunun yetişkinlik döneminde kişinin duygularını açığa çıkarma noktasında şiddete başvurabileceğini düşündürebilir. Tüm bunlar göze alındığında kişiler arası bağımlılık ile şiddet arasında bir bağlantı olabilir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma modeli

Araştırmada, tarama yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır.

3.2. Çalışma grubu

Araştırma verileri uygun örnekleme yoluyla elde edilmiştir. Uygun örnekleme, zaman ve maddi koşullar açısından verimliliği artırmak amacıyla örneklemin kolay ulaşılabilir çevrelerden oluşturulduğu bir örnekleme biçimidir (Büyüköztürk, 2012). Araştırmanın çalışma grubunu yetişkinlik döneminde bulunan 209 (%69,4) kadın ve 92 (%30,5) erkek toplam 301 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcıların 34'ü (%11,2) lise ve 267'si (%88,7) üniversite mezunudur. Medeni durum bakımından ise 80'i (%26,5) evli, 211'i (%70) bekar ve 10'u (%3,3) boşanmıştır.

3.3. Veri toplama araçları

3.3.1. Flört şiddeti tutumu ölçeği

Terzioğlu, Gönenç, Özdemir, Güvenç, Kök, Sezer Yılmaz ve Hiçyılmaz Demirtaş, (2016), tarafından geliştirilen ve kişilerin flört şiddetine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik olan bir ölçektir. Ölçek, 28 maddeden ve genel şiddet, fiziksel şiddet, ekonomik şiddet, duygusal şiddet ve cinsel şiddet olmak üzere 5 alt boyuttan oluşmaktadır Ölçek maddeleri, “Kesinlikle Katılmıyorum” dan başlayıp “Tamamen Katılıyorum” ile biten ifadelerle belirlenmiştir. Ölçek, 5'li likert tipli yapıya sahiptir. Ölçekte 23 adet madde ters puanlanmaktadır. Ölçeğin geçerliğini belirlemek için yapılan doğrulayıcı faktör analizi

sonucu ölçeğin tek faktörlü yapısı doğrulanmış ve elde edilen uyum indekslerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmüştür ($\chi^2/df < 4-5$, TLI $>.90$, CFI $>.90$, NFI $>.90$, GFI $>.90$). Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı .91 alt ölçeklerin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayılarının ise .72-.85 arasında sıralandığı görülmüştür.

3.3.2. Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği

Glick ve Fiske tarafından 1996 yılında geliştirilen, Türkiye geçerlik güvenirlik çalışması Sakallı Uğurlu (2002) tarafından yapılan bir ölçektir. Ölçekten alınan puanlar arttıkça, korumacı ve düşmanca cinsiyet de artmaktadır. Daha önce ters kodlanması gereken maddelerin ülkeler arasında çatışma çıkarmaması amacıyla tekrar düzenlenerek ters kodlanan maddeler değiştirilmiştir (Glick, Fiske, Mladinic, Saiz, Abrams, Masser, Adetoun,...Lopez, 2000). Bu çalışmada kullanılan ölçek maddeleri arasında ters kodlanması gereken madde bulunmamaktadır. Ölçeğin başlıca iki adet faktörü olmakla beraber (düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik), düşmanca cinsiyetçiliğin alt boyutunda üç adet faktör bulunmuştur. Bunlar: koruyucu ataerkillik, cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma ve heteroseksüel yakınlıktır. Sakallı Uğurlu (2002) tarafından uyarlanan ölçeğin tümü için Cronbach Alfa katsayısı .87 iken; alt boyutlardan düşmanca cinsiyetçilik için .80-.92 arasında, korumacı cinsiyetçilik için ise .73-.85 arasında değişkenlik göstermektedir. Faktör yapısı analiz edildiğinde, düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik alt boyutlarının faktör yüklerinin sırası ile .57-.77 ve .57-.81 arasında değişkenlik gösterdiği görülmüştür. Analizler sonucunda, Türkiye örnekleminin sonuçlarının faktör yükleri ve alt boyutları bakımından (düşmanca cinsiyetçilik için üç ve korumacı cinsiyetçilik için bir) Glick ve Fiske (1996, 1997) tarafından ulaşılan sonuçlar ile uyumlu, toplam puanlarda cinsiyet durumunun erkek katılımcıların daha yüksek alması bakımından da ölçeğin orijinal çalışması ile aynı sonuçlara sahip olduğu görülmüştür.

3.3.3. Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği

Erzen (2016) tarafından geliştirilen ve bağlanma stillerinin ölçümünde kullanılan bir ölçme aracıdır. Ölçek, 5'li likert tip (1 = “Kesinlikle Katılmıyorum” ile 5 = “Kesinlikle Katılıyorum”) bir ölçme aracıdır. Toplamda 18 adet madde bulunan ölçekte üç adet alt boyut bulunmaktadır. Bunlar; 7 adet madde ile Kaçınan Bağlanma, 5 madde ile Güvenli Bağlanma ve 6 madde ile Korkulu-Saplantılı Bağlanma'dır. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Ölçeğin geçerlik güvenirlik çalışması yine Erzen (2016) tarafından yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayıları, Kaçınan Bağlanma için .80, Güvenli Bağlanma için .69, Korkulu-Saplantılı Bağlanma için .70 şeklinde bulunmuştur. Yapılan doğrulayıcı faktör analizine göre, faktör yükleri toplam varyansın %45,79'unu açıklamaktadır. Bununla beraber, doğrulayıcı faktör analizi uyum indeksleri ($\chi^2/df = 2.48$, $AGFI=0.90$, $GFI= 0.93$, $CFI= 0.90$, $RMSEA= 0.05$) şeklindedir.

3.3.4. Kişiler arası bağımlılık ölçeği

Kişiler Arası Bağımlılık Ölçeği, ilk olarak Hirschfeld, Klerman, Gough, Bareet ve Korchin (1977) tarafından kişiler arası bağımlılık düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ardından Türkçe uyarlama çalışması Ulusoy (2010) tarafından yapılmıştır. Bu form üç alt boyuttan (duygusal güven, sosyal özgüven eksikliği ve otonomi) oluşmaktadır. Bu alt boyutlara ait madde sayıları sırasıyla 18, 16, 14 şeklinde olup toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğe ait iç tutarlılık katsayılarının alt boyutlar için sırasıyla .76, .72, .79 olduğu, toplam puan için Cronbach Alpha katsayısının ise .75 şeklinde olduğu Ulusoy (2010), tarafından bulunmuştur. Bu çalışmada kullanılan altı maddelik form ise ilk olarak McClintock, Mccarrik, Anderson, Himawan ve Hirschfeld (2015) tarafından geliştirilmiş ve Türkçe uyarlama çalışmaları Akın ve diğerleri (2016) tarafından yapılmıştır. Ölçeğe ait duygusal bağımlılık ve işlevsel bağımlılık olmak üzere iki adet alt boyut bulunmakla beraber; her alt boyut için üç adet madde bulunmaktadır. Ölçek maddeleri, 1 “Bana Hiç Uygun Değil” ve 5 “Bana Tamamen Uygun” şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek, 5'li likert tipli bir yapıya sahiptir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır. Bu sebeple, ölçekten yüksek puan alan kişinin kişiler arası bağımlılık düzeyinin yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Yapılan analizlerde iç tutarlılık güvenirlik katsayıları duygusal

bağımlılık için .76, işlevsel bağımlılık için .77 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizine göre ölçeğin uyum indeksleri ($\chi^2= 23.01$, $sd= 8$, $RMSEA= .095$, $CFI= .94$, $IFI= .94$, $SRMR= .064$, $GFI= .96$) ölçeğin iyi uyum verdiğini göstermiştir, faktör yükleri toplam varyansın %46,25'ini açıklamak ile beraber; .76 -. 88 arasında değişkenlik göstermektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Flört şiddeti tutumu, bağlanma stilleri ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişkilere yönelik bulgular

Çalışmanın değişkenleri arasındaki ilişkinin saptanması amacı ile korelasyon analizi yapılmıştır. Analize ilişkin bulgular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1
Korelasyon bulguları ve betimsel istatistik sonuçları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8
Flört Şiddeti Tutumu	1							
Güvenli Bağlanma	.043	1						
Kaçınan Bağlanma	-.345**	-.278**	1					
Kaygılı Kararsız Bağlanma	-.267**	-.186**	.517**	1				
Korumacı Cinsiyetçilik	-.420**	.103	.241**	.306**	1			
Düşmanca Cinsiyetçilik	-.431**	.020	.316**	.306**	.544**	1		
Duygusal Bağımlılık	-.318**	.022	.216**	.213**	.401**	.420**	1	
Eylemsel Bağımlılık	-.090	-.188**	.085	.213**	.118*	.060	.244**	1
$\bar{x}$	130.86	20.96	13.57	14.90		31.50	7.50	4.80
SS	5.81	2.74	4.96	5.55	12.76	13.25	3.42	1.89

** = $p < .01$; * = $p < .05$

Tablo 1 incelendiğinde, flört şiddeti tutumu ile kaçınan bağlanma, kaygılı kararsız bağlanma, korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik ve duygusal bağımlılık değişkenleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki ($p<.01$) varken güvenli bağlanma ve eylemsel bağımlılık değişkenleri ile anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>.01$). Bununla beraber, güvenli bağlanma ile kaygılı kararsız bağlanma, korumacı cinsiyetçilik ve eylemsel bağımlılık değişkenleri arasında negatif bir ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Kaçınan bağlanma ile kaygılı kararsız bağlanma, korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik duygusal bağımlılık ve eylemsel bağımlılık değişkenleri arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur ($p<.01$). Korumacı cinsiyetçilik ile düşmanca cinsiyetçilik, duygusal bağımlılık ($p<.01$) ve eylemsel bağımlılık ($p<.05$) değişkenleri arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Düşmanca cinsiyetçilik ile duygusal bağımlılık değişkenleri arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken ($p<.01$) eylemsel bağımlılık değişkeni ile anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır ($p>.05$). Duygusal ve eylemsel bağımlılık değişkenleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<.01$).

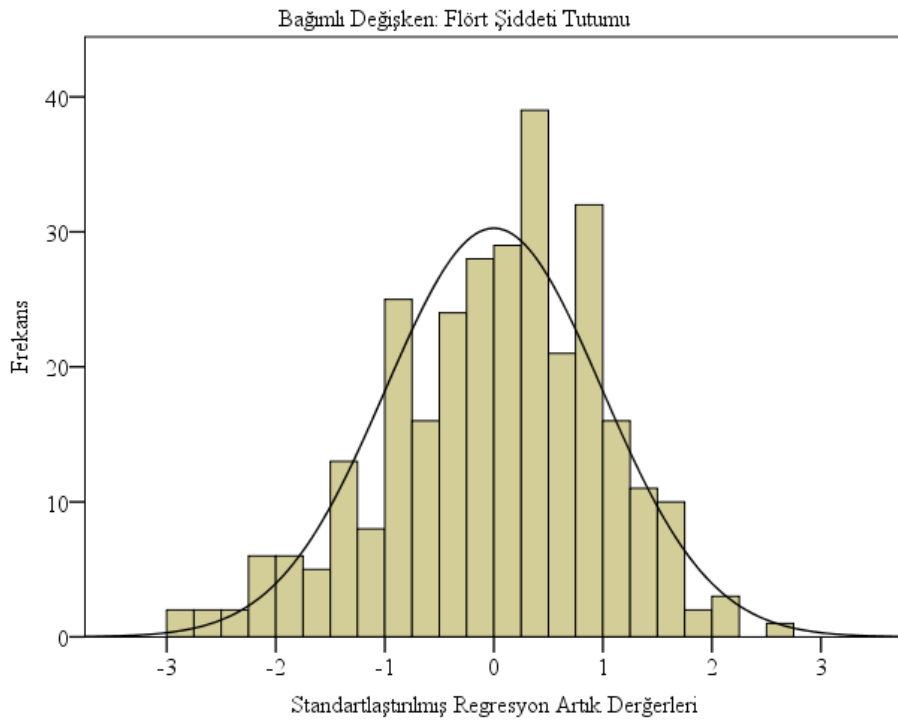
4.2. Regresyon analizine ilişkin bulgular

Çalışmadaki çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri ve kişiler arası bağımlılık değişkenlerinin flört şiddeti tutumunu yordayıp yordamadığı sorusuna yanıt aramak amacı ile regresyon analizine başvurulmuştur. Regresyon analizi öncesi regresyon sayıltılarına verilerin uyumluluğu test edilmiş ve bulgular Tablo 2 ve Şekil 1’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Betimsel istatistiklere ve regresyon varsayımlarına ilişkin bulgular

Değişkenler	N	En Düşük	En Yüksek	Çarpıklık	Basıklık	VIF
Flört Şiddeti Tutumu	301	113.00	140.00	-.909	.213	1.423
Güvenli Bağlanma	301	14.00	25.00	-.579	.325	1.443
Kaçınan Bağlanma	301	7.00	28.00	.697	-.181	1.536
Kaygılı Kararsız Bağlanma	301	6.00	30.00	.464	-.367	1.597
Korumacı Cinsiyetçilik	301	11.00	66.00	.240	-.763	1.289
Düşmanca Cinsiyetçilik	301	11.00	66.00	.314	-.786	1.423
Duygusal Bağımlılık	301	3.00	15.00	.363	-.853	1.443
Eylemsel Bağımlılık	301	3.00	10.00	.140	-.434	

Şekil 1. Regresyon varsayımlarına ilişkin dağılım

Cevahir (2020)'e göre normal dağılım için basıklık ve çarpıklık katsayılarının -1 ile +1 arasında değişmesi gerekmektedir. Tablo 2 incelendiğinde bu değerlerin uygun olduğu ve Şekil 1 incelendiğinde verilerin regresyona uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ardından flört şiddeti tutumunun diğer değişkenler tarafından yordanıp yordanmadığı sorusuna cevap aramak için regresyon analizi yapılmıştır. Analizlere ilişkin bulgular Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Regresyon analizine ilişkin bulgular

Yordanan Değişken	Yordayan Değişkenler	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>T</i>	<i>p</i>
	(Constant)	141.631	1.097		129.088	.000
	Kaçınan Bağlanma	-.233	.069	-.199	-3.387	.001
Flört Şiddeti Tutumu	Kaygılı Kararsız Bağlanma	-.015	.062	-.014	-.242	.809
	Korumacı Cinsiyetçilik	-.099	.028	-.242	-3.544	.000
	Düşmanca Cinsiyetçilik	-.090	.027	-.204	-3.282	.001
	Duygusal Bağımlılık	-.169	.095	-0.99	-1.777	.077

Tablo 3 incelendiğinde, flört şiddeti tutumu kaçınan bağlanma ($\beta = -.199$, $p < .01$) ve korumacı cinsiyetçilik ($\beta = -.242$, $p < .001$) ve düşmanca cinsiyetçilik ($\beta = -.204$, $p < .01$) değişkenleri tarafından yordanırken kaygılı kararsız bağlanma ($\beta = -.015$, $p > .05$) ve duygusal bağımlılık ($\beta = -.099$, $p > .05$) değişkenleri tarafından istatistiksel açıdan anlamlı bir biçimde yordanmamaktadır.

4.3. Flört şiddeti tutumunun cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı

Flört şiddeti tutumu düzeyinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı sorusuna yanıt aramak amacıyla veri setine bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgulara Tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4

Flört şiddeti tutumu düzeyinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Levene testi			95% Güven Aralığı	
				F	p	t	Düşük	Yüksek
Otantiklik	Kadın	209	131.2584	2.282	0.131	1.828	-10132	2.74850
	Erkek	92	129.9348					

Tablo 4 incelendiğinde, kadın katılımcıların puan ortalamaları ($\bar{x}= 131.2584$), erkek katılımcılara ($\bar{x}= 129.93$) göre daha yüksektir. Yapılan bağımsız örneklem t testi incelendiğinde flört şiddeti tutumu cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

4.4. Flört Şiddeti tutumunun medeni duruma göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular

Flört şiddeti tutumu düzeyinin medeni duruma göre farklılaşp farklılaşmadığı sorusuna yönelik veri setine ANOVA uygulanmıştır. Analize ilişkin bulgulara Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5

Flört şiddetinin medeni duruma göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgu

Betimsel İstatistik		Levene Testi				Tek Yönlü Varyans Analizi				
Medeni Durum	N	$\bar{x}$	p	df1	df2	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ort.	F
Evli	80	131.525								
Bekar	211	130.611				Gruplar arası	49.085	2	24.543	
Boşanmış	10	130.600	.354	2	298	Grup içi	10076.483	298	33.814	.726
Total	301	130.853				Toplam	10125.568	300		.485

Tablo 5 incelendiğinde, medeni durum açısından evli olanların puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ($\bar{x} = 131.525$) görülmüştür. ANOVA incelendiğinde, flört şiddeti tutumu düzeyleri ile medeni durum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemiştir ($p > .05$).

4.5. Flört şiddeti tutumunun eğitim durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı

Flört şiddeti tutumu düzeyinin eğitim durumuna göre farklılaşp farklılaşmadığı sorusuna yanıt aramak amacıyla veri setine bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. Yapılan analize ilişkin bulgulara Tablo 6'da yer verilmiştir.

Tablo 6

Flört şiddeti tutum düzeyinin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgu

	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	Levene testi			95% Güven Aralığı	
				F	p	t	Düşük	Yüksek
Flört Şiddeti Tutumu	Lise	34	131.4118	.068	.794	.594	-1.45509	2.71308
	Üniversite	267	130.7828					

Tablo 6 incelendiğinde, eğitim düzeyi lise olan katılımcıların puan ortalamaları ($\bar{x} = 131.411$) üniversite olan katılımcıların ortalamalarından ($\bar{x} = 130.782$) daha yüksektir. Yapılan bağımsız örneklem t testi bulguları incelendiğinde flört şiddeti tutumu düzeyleri eğitim durumuna göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılaşmamaktadır ($p > .05$).

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışmada yetişkin bireylerin flört şiddeti tutumu ile kişiler arası bağımlılık, çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stilleri, cinsiyet, eğitim düzeyi ve medeni durum arasındaki ilişkiler incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmada şu bulgular elde edilmiştir:

5.1. Tartışma ve sonuç

5.1.1. Flört şiddeti tutumu, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve kişiler arası bağımlılık değişkenleri arasındaki ilişki ve çelişik duygulu cinsiyetçilik ile kişiler arası bağımlılık değişkenlerinin flört şiddeti tutumunu yordayıp yordamadığı

Çalışmada, bağlanma stillerinin alt boyutları olan güvenli bağlanma, kaçınan bağlanma ve kaygılı kararsız bağlanma ile çelişik duygulu cinsiyetçiliğin alt boyutları olan korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçilik, kişiler arası bağımlılığın alt boyutları olan duygusal bağımlılık ve eylemsel bağımlılık değişkenlerinin flört şiddeti tutumu ve diğer değişkenler ile ilişkilerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Analiz sonuçlarında ise flört şiddeti tutumu ile kaygılı kararsız bağlanma, kaçınan bağlanma, korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik ve duygusal bağımlılık değişkenleri ile negatif yönlü anlamlı bir ilişkiye rastlanmıştır. Bu bağlamda flört şiddeti tutumu ölçeğinden yüksek puan alanların diğer değişkenler açısından düşük puan aldığı söylenebilir. Yani bireyin flört şiddeti tutumu olumlu oldukça bağlanma stilinin kaygılı kararsız kaçınan bağlanma olma olasılığı ile beraber; düşmanca ve korumacı cinsiyetçiliğe sahip olma, kişiler arası ilişkilerde duygusal bağımlılık gösterme olasılığı artmaktadır denebilir. Alan yazın tarandığında yapılan diğer araştırmalarda benzer bulgulara rastlanmıştır. Çocukluk çağında şiddete uğrama, anne baba ile güvenli bağlanmanın oluşmaması gibi etkenlerin flört şiddetini ve flört şiddetine uğrama olasılığını arttırırken; güvenli bağlanma ve ebeveynlere ulaşılabilirlik konusunda duyulan güvenin flört şiddetine karşı koruyucu bir etken olduğu

sonucuna ulaşılmıştır (Gover, Park, Tomsich ve Jennings, 2011; Kaukinen, 2014; Koyuncu Kütük, Gümüştüş ve Almış, 2017). Yine Wolfe, Crooks, Lee, McIntyre Smith ve Jaffe (2003), yaptığı bir çalışmada çocukluk ağı istismarına uğrayan kişilerde ilerleyen zamanlarda ie kapanıklık, flört şiddeti gibi durumların ortaya çıktığını görmüştür. Alan yazında flört şiddetini etkileyen faktörler arasında çocukluk çağında cezalandırılma, kötü davranılma, örselenme gibi süreçlerin yer aldığı belirtilmektedir (Earnest ve Brady, 2016; Temple, Choi, Reuter, Wolfe, Taylor, Madigan ve Scott, 2018; Yıldırım ve Terzioğlu, 2018). Auslander, Tlapek, Threlfall, Edmond ve Dunn, (2018) tarafından yapılan bir çalışmada da çocukluk çağında kötü muameleye maruz kalan kişilerin yetişkinlik döneminde flört şiddetine maruz kalma ihtimalleri artmaktadır. Bu anlamda çocukluk çağında aile ile kurulan ilişkiler flört şiddeti tutumu açısından önem taşıyabilir.

Diğer alışmalar incelendiğinde, flört şiddeti tutumunun cinsiyetçilik ile pozitif yönlü anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür (Sarıhan ve Yılmaz, 2018; Yumuşak, 2013). Camaş ve Meşe (2016) tarafından yapılan bir çalışmada hem kadın hem erkek katılımcıların korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin cinsel mitlerin kabulü konusunda aracı bir rolü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kadınların korunması gereken canlılar olduğunu savunan görüşün korumacı cinsiyetçilik olduğundan daha önce bahsedilmişti. Korumacı cinsiyetçilik her ne kadar kadını korumaya yönelik olarak gözükse de kimi zaman bu düşünce sistemi kadının zayıf bir varlık olduğunu savunarak da kadına şiddet uygulayabilir. Bu düşünceyle beslenen toplumsal cinsiyet algısı ve bu algıyla şekillenen kültür kanun koyucuların gözünde kadını kısıtlayacak kuralların varlığını doğurabilir. Bu da şiddet davalarında kadının suçlu olduğu ve hareketlerini kısıtlaması gerektiği sonuçlarını doğurabilir. Felson (2002), yayımladığı kitapta benzer bir görüşten bahsetmektedir. Felson, kadına ve erkeğe yönelik şiddet arasında çok fark olmadığı ve bu farkın çoğu zaman yasalar ve kültür tarafından fazlalaştırıldığı; davalarda kurbanın (genellikle kadının) suçlu bulunduğu gibi sonuçların doğduğunu savunmaktadır. Bununla birlikte flört şiddeti tutumu olumlu olan kişiler ilişkilerini düzenlerken daha bağımlı davranabilirler. Erken ocukluk döneminde güvenli bağlanma geliştirmemiş ve bu yüzden sevgi almanın yolunun boyun eğici davranışlardan geçtiğini öğrenmiş olabilirler. Bu bağlamda romantik ilişki içerisinde boyun eğici davranışlar sergileyerek flört şiddetine uğrama oranlarını arttıracadığı düşünülebilir. Nitekim alan yazında bu görüşü destekleyen çalışmalar mevcuttur. Yapılan çalışmalarda, duygusal bağımlılık gösteren kişilerin şiddet karşısında suskun kalma davranışları gösterdikleri ve ilişkiyi bitirme noktasında

çekindikleri görülmüştür (Barak, 2020; Bornstein, 2006; Desai, Arias, Thompson ve Basile, 2002; Kane, Staiger ve Ricciardelli, 2000).

Araştırmada yapılan analizlerde ulaşılan diğer bir sonuç olarak, kaçınan bağlanma, korumacı cinsiyetçilik ve düşmanca cinsiyetçilik değişkenlerinin flört şiddetini yordadığı görülmüştür. Ancak kaygılı-kararsız bağlanma ve duygusal bağımlılık değişkenleri tarafından yordanmamaktadır.

Alan yazın tarandığında, özellikle toplumsal cinsiyet algılarının, cinsiyetçiliğin, erken dönem uyumsuz şemaların flört şiddeti tutumu üzerinde bu çalışmadakine benzer sonuçlara yer verildiği görülmüştür (İnce, 2022; Kaplan, 2022; Öztürk ve Gökkaya, 2021). Çalışma sonuçlarının tersini gösteren bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Toplumsal bağlamda sonuçlar incelendiğinde, değişkenler flört şiddetini yorduyor olsa da tek başlarına nedenselliği açıklayamamaktadır. Regresyon analiz sonuçları anlamlı olsa da nedenselliği açıklamaya yeterli değildir (Kılıç, 2013). Ancak tüm değişkenlerin flört şiddeti tutumu ile anlamlı bir ilişkisinin olması sebebiyle yorduyor olabilir. Toplumsal olarak genellenemiyor olsa dahi alan yazında flört şiddeti tutumu ile kişiler arası bağımlılık, çelişik duygulu cinsiyetçilik, bağlanma stillerinin anlamlı ilişkiye sahip olduklarını gösteren birçok araştırmanın olduğu önceki bölümlerde vurgulanmıştı. Buradan hareketle, şiddetin romantik ilişki içerisinde doğmasına sebep olan gerek cinsiyetçi tutumların gerekse güvenli olmayan bağlanma stillerinin varlığı flört şiddeti tutumunu besliyor olabilir. Diğer bir taraftan duygusal bağımlılık düzeyinin fazla oluşu ilişkiyi sonlandıramama ve boyun eğici davranışlarla şiddeti körüklemeye sebep oluyor olabilir. Bu şekilde flört şiddeti tutumu, hem şiddeti doğuran özellikler hem de devam ettiren özellikler sebebiyle olumlu yönde ilerliyor olabilir. Alanda birçok çalışması ve araştırma sonucu bulunan bir kavram olan flört şiddetinin ve buna ilişkin tutumun kişinin erken dönem şemalarından bakım veren ile kurduğu bağlanma stiline ve bağımlılık düzeylerine dek etkilendiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında bu çalışmada elde edilen bulgular da flört şiddeti tutumunun anlaşılabilmesi için önemli olabilir. Çünkü bu çalışmada hem erken çocuklukta kurulan bağlanma stili hem de sosyal alanda kurulan ilişki eğilimleri çalışılmıştır. Çalışma sonuçları alanda daha sonra yapılacak çalışmalara ışık tutabilir.

5.1.2. Flört şiddeti tutumunun medeni duruma göre farklılaşıp farklılaşmadığı

Çalışmada yapılan analizler sonucunda medeni durum ile flört şiddeti tutumu arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ortalamalar arasında çok fazla fark bulunmamakla birlikte evli bireylerin flört şiddetine yönelik daha olumsuz bir bakış açısına sahip oldukları söylenebilir. Bu durum evli bireylerin yaşlarının daha yüksek olmasından ve toplumsal düzeyde flört şiddetine uğrama sıklığının daha çok genç yetişkinlik döneminde olmasından kaynaklanıyor olabilir (Akcan, 2020; Öztürk-Can ve Çakır-Koçak, 2019). Yine bekar olan kişilerin partner olarak flört aşamasında daha baskın karaktere sahip kişileri tercih etmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Ancak eş seçimine geldiğinde birçok değişken rol oynamak ile beraber bireyler daha çok uyumlu kişilik özelliğine sahip olan kişileri tercih etmektedir (Bolcal, 2018). Diğer bir yandan fiziksel uyarılma hali kişilerin baskın karakter özellikleri olanlara yakınlık duymasına sebep olabilir. Bu sebeple bekar katılımcıların flört şiddeti tutumları evli olanlara göre daha olumlu olmuş olabilir. Bu anlamda, flört şiddeti tutumuna yönelik olarak medeni durumun doğrudan bir etkisinin olduğu söylenememektedir. Ancak flört şiddeti tutumu olumsuz olan evli bireylerin ilişkilerinin ve beklentilerinin yıllar içerisinde şekillendiğinden tutumlarının daha kararlı olduğu düşünülebilir. Flört ilişkisi içerisinde iken kişinin bakış açısı daha kararsız oluyor olabilir. Çünkü evlilik içerisinde birçok kavramı taşımakla beraber evlilik uyumunun oluşabilmesi için kişilerin birbirini iyi tanıyor olmaları ve ilişki içinde daha tutarlı olmaları gerekmektedir (Erbek, Beştepe, Akar, Eradamlar ve Alpkan, 2005). Bu sebeple evlilik uyumu flört şiddetine yönelik tutumun olumsuz olmasını besliyor olabilir.

5.1.3. Flört şiddeti tutumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı

Yapılan diğer bir analiz sonucunda flört şiddeti tutumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ortalamalar incelendiğinde kadın katılımcıların ortalamaları erkek katılımcıların ortalamalarından daha yüksektir. Buradan hareketle kadın katılımcıların flört şiddeti tutumlarının daha olumsuz olduğu söylenebilir. Şiddet toplumsal bir meseledir. Ancak günümüzde şiddet denildiğinde akla ilk gelen konulardan biri kadına yönelik şiddet olduğundan kadın katılımcıların tutumları daha olumsuz olmuş olabilir. Bu çalışmanın katılımcı ortalamaları arasında büyük bir fark gözlenmemekle beraber, alan yazın

tarandığında dünyada kadınların şiddete uğrama oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Baldan ve Akış, 2017). Nitekim bu sebeple de kadınların flört şiddeti tutumları erkeklere oranla daha olumsuz olabilir. Erkek katılımcıların ilgili ölçekteki kimi maddeleri şiddet olarak görmemesi de bir sebep olabilir. Toplumsal zeminde erkeğe yüklenen koruma, sahiplenme gibi kavramların etkisi olarak erkekler; kadınların davranışlarını kısıtlama, değiştirme veya eleştirme anlamında doğal bir süreç gerçekleştirdiğini düşünüyor olabilir. Bu da erkek katılımcıların flört şiddeti tutumlarını daha olumlu gösteriyor olabilir. Toplumsal cinsiyet rollerinin erkek ve kadına yüklemiş olduğu görev ve sorumluluklardan önceki kısımlarda bahsedilmişti. Yine burada alan yazın tarandığında da benzer görüşler yer almaktadır (Page ve İnce, 2008; Set, 2020).

5.1.4. Flört şiddeti tutumunun eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı

Eğitim düzeyi açısından yapılan analizler incelendiğinde flört şiddeti tutumu ile eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Ortalamalar incelendiğinde eğitim durumu lise olan katılımcı ortalamalarının, eğitim durumu üniversite olan katılımcı ortalamalarından nispeten yüksek olduğu söylenebilir. Eğitim hayatında birey farklı deneyimler ile hayat ve kendisi hakkında bilgiler edinir. Bu bilgiler bireyin hayatını yönetmesi ve geleceği için kararlar almasında rol oynayabilir. Eğitim almamış veya yarıda bırakmış olan kişiler burada alacakları deneyimleri elde edemediklerinden eğitimini ilerletmiş kişilere göre daha az bilinçli olabilir. Aynı zamanda özellikle üniversite eğitiminde birey bir alanda uzmanlaşırken yalnızca kendi ülkesini değil evrensel olarak bilimsel bilgiyi almayı, bilgiye ulaşmayı öğrenmektedir. Kendi ülkesi dışındaki yaşayışları görebilmesi, sorgulayabilmesi bakımından eğitimin bireyin donanımında olduğu kadar düşünce biçimlerinde de etkisi olabilir. Diğer bir taraftan ise teknolojinin hızla ilerlediği, bilginin evrenselleşerek hızlandığı bu çağda toplumsal kavramların öğrenilmesi de bir o kadar kolaylaşmıştır. Kişinin eğitim düzeyine bağlı olmaksızın geniş çapta bilgi ve haberlere ulaşması da önemli olabilir. Eğitim düzeyi ne olursa olsun kendini imkanlar dahilinde geliştiren kişilerin de kendisi ve diğer inanlar için olumlu düşünce biçimlerini benimsemesi beklenebilir. Alan yazın tarandığında ise bu durum hakkında birçok görüşün ve araştırma sonucunun olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalar eğitim düzeyinin flört şiddeti uygulama ve maruz kalma noktasında kişi için koruyucu bir faktör olduğunu

savunsa da (Demirel ve Biçer, 2017; Ergin, Bayram, Alper, Selimoğlu ve Bilgel, 2005) bazı araştırmalar ise bu iki kavram arasında ilişki bulamamıştır (Sırım, 2021).

Tüm bu sonuçlar çerçevesinde bireyin çocuklukta geçirdiği aile yaşantısının, ebeveynleri ile kurmuş olduğu bağın, cinsiyetçilik tutumlarının ve duygusal bağımlılık düzeylerinin flört şiddeti tutumunu belirlemede bir yeri olduğunun önemi görülebilir. Kişiler arası ilişkilerini duygusal anlamda boyun eğici tavırlarla belirleyen başka insanlara göre şekil alan kişilerin flört şiddeti tutumlarının da olumlu yönde olacağı ve romantik ilişki içerisinde şiddete uğrama olasılığının artacağı düşünülebilir. Bu sonuç küçük yaşta ebeveyni ile güvenli bağlanma geliştirememiş kişilerin flört şiddeti tutumlarının olumlu olabileceği bulgusu ile birleştirildiğinde henüz küçük yaşta iken kişinin gelecek ilişkileri açısından önemli bir durumu ortaya seriyor olabilir. Çocukluk yaşantılarında örselenmiş, yardıma ihtiyacı olduğunda bu ihtiyacı sağlıklı şekilde karşılanmamış kişiler ebeveynleri ile kurdukları kaçınan ve kaygılı kararsız bağlanma stilini gelecekte romantik ilişki içerisinde olduğu kişiye karşı da kurabilir. Böylesi bir durum ilişkideki partnere karşı şiddet davranışını göstermesine sebep olabileceği gibi bu kişinin şiddete uğramasına ve sessiz kalmasına sebep oluyor olabilir. İlişkinin her iki tarafında da (şiddet gösteren ve şiddete uğrayan) etkisini gösteren bu durumlar toplumda ilişkilerin kalitesini etkileyebilir ve ilişkilerin dinamiklerinde değişikliklere sebep olabilir. Öyle ki partnerin kişiliğine, tutumlarına, düşüncelerine karışmak gibi kısıtlayıcı davranışların normalleşmesi gibi sonuçlara varabilir. Yine diğer bir taraftan partner tarafından kısıtlanmak, fiziksel ve psikolojik olarak örselenmek normal karşılanabilir. Boyun eğici davranışların normalleştirilmesi temel sosyal becerilerden hayır diyebilme becerisini romantik ilişki içerisine koyamamak ile sonuçlanabilir. Bu durumda da birbirine bağımlı ancak bir o kadar birbirine uyumsuz partnerlerin sürdürdükleri ilişkiler normalleşebilir. Toplumsal bir sonuç olarak ise; toplumsal cinsiyet rollerinin yüklemiş olduğu görev ve sorumluluklar gibi ilişkiler içerisinde de genel-geçer tutum ve davranışlar kabullenilebilir.

İnsanlığın kadim tarihinde var olmuş bir olgu olarak şiddet kavramı toplumun her kesimine doğrudan veya dolaylı olarak etki ediyor olabilir. 1980'li yıllardan bu yana üzerinde çalışılan bir konu olan flört şiddetinin önlenmesi konusunda belirleyicisi olabilecek kavramların incelenmesi önem arz etmektedir. Nitekim bu çalışma sonucunda flört şiddeti ile ilgili ortaya çıkan duygusal bağımlılık, korumacı ve düşmanca cinsiyetçilik, kaçınan bağlanma ve kaygılı kararsız bağlanma stilleri ile ilişkili olma durumu önem arz ediyor olabilir. Flört şiddeti birçok alt boyuta sahip olmakla beraber bu kavrama ilişkin tutumda

kişinin çocukluk deneyimlerinden toplumsal cinsiyet algılarına, kültürün düşüncelere etkisinden kişiler arası boyuttaki davranış biçimlerine dek birçok alanla ilişkili bir kavram olduğu söylenebilir. Flört şiddetinin; geçmişten bugüne etkisinin sürüşü ile bugünkü nesli ilgilendirdiği kadar gelecek nesilleri de ilgilendiren bir kavram olduğu düşünülebilir. Gelecek nesillerde romantik ilişki adı altında kişiyi örseleyici ve travmatize edici davranışların normalleştirilmediği, her bir partnerin benlik algılarının farkında olarak devam ettirdikleri ilişkiler için önemli bir olgu olduğu söylenebilir. Bu bağlamda kişinin geçmiş deneyimleri, benlik algısı, kültürel geçmişi ile ilişkili olduğu kadar toplumsal düzeyde de birçok alanla ilişki halinde olduğundan bahsedilebilir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde gelecekteki çalışmalara ışık tutmak ve toplumsal düzeyde flört şiddetinin önlenmesi için çalışmalar üretebilmek adına araştırmacılara önerilerde bulunmaktadır.

5.2.1. Araştırma sonuçlarına göre öneriler

1. Şiddet toplumsal olarak tarih boyunca süregelen bir kavram olmakla beraber kültürel olarak beslenebilen bir kavram olarak görülmektedir. Şiddetin kültür bazlı açıklanması, normalleştirilmesi sonucunda toplumda şiddet mağduru canlı sayısı artış göstermektedir. Kültür ve kültürden beslenen kuralların şiddeti nasıl ortaya çıkardığının sonuçları ve bu sonuçların kişilerin hürriyetlerini nasıl etkilediğinin topluma benimsetilmesi amacıyla; Aile Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından halka açık seminerler verilmesi önerilebilir.
2. Çalışma sonuçlarının sahada aktif çalışan ruh sağlığı uzmanlarınca okunması sağlanabilir. Bu yolla flört şiddeti tutumu olumlu olan kişilerin nasıl davranış biçimleri benimseyebilecekleri, bağlanma stillerinin ne olabileceği fark edilip saha sağaltımı konusunda çalışmalar yapılması önerilebilir.

5.2.2. İleride yapılabilecek araştırmalara ilişkin öneriler

1. Araştırmanın daha geniş kitlelerin katılımı ile sağlanabilmesi adına uluslararası bir katılımın sağlanması çalışmanın güvenilirliğini ve genellenebilirliğini artırabilir.
2. Flört şiddeti tutumunun daha iyi anlaşılması yoluyla önleyici ve KADES gibi saha içinde aktif çalışan sistemlerin geliştirilmesine yardımcı olabilir.
3. Çalışmada cinsiyetçiliğin ve flört şiddeti tutumunun alt boyutlarının ilişkili olduğu görülmüştür. Bu konudaki çalışmaların artırılması ile toplumsal genellenebilirliğin artması sağlanabilir.

4. Çalışmada kültürel bazlı kurallar dahilinde kadınlara uygulanan şiddete dair sonuçlara yer verilmiştir. Bu tür toplumsal algıların sonuçlarının diğer çalışmalarda incelenmesi önerilebilir.
5. Çalışmada elde edilen sonuçların cinsiyetçilik kavramı bakımından da incelenip; cinsiyetçiliğin yalnızca yıkıcı dille değil korumacı dille de yapılabileceği; flört şiddeti uygulama veya maruz kalma düzeylerinin cinsiyetçilik ile ilişkisinin vurgulanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). *Patterns of attachment: A psychological study of the strange situation*. New Jersey: Hillsdale.
- Anderson, C. A. ve Bushman. B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*. 53, 27-51. doi: 10.1146/annurev.psych.53.100901.135231
- Akbaş, B. (2020). Early maladaptive schemas in obsessive-compulsive disorder. *Journal of Cognitive-Behavioral Psychotherapy and Research*, 10(1), 98-108. doi: 10.5455/JCBPR.87115
- Akcan, G. (2020). Flört şiddeti: psikopatolojik bir değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5(2), 72-87. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/buefd/issue/58364/841832>
- Akın, A., Raba, S., Rada, S., Yılmaz, S. ve Demirbacak, H. Ş. (2016). *Kişiler Arası Bağımlılık Ölçeği'nin 6 maddelik formunun Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması*. V. Sakarya'da Eğitim Araştırmaları Kongresi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya. Erişim adresi: https://toad.halileksi.net/wp-content/uploads/2022/07/kisiler-arasi-bagimlilik-olcegi-toad_0.pdf
- Allen, B. ve Lauterbach, D. (2007). Personality characteristics of adult survivors of childhood trauma. *Journal of Traumatic Stress: Official Publication of The International Society for Traumatic Stress Studies*, 20(4), 587-595. doi: 10.1002/jts.20195
- Arntz, A. (2005). Pathological dependency: distinguishing functional from emotional dependency. *Clinical Psychology: Science and Practice*, 12(4), 411-416. doi: 10.1093/clipsy.bpi051
- Arslan, R. (2017). *Algılanan ebeveynlik biçimleri. erken dönem uyumsuz şemalar ve kişiler arası bağımlılık eğilimi arasındaki ilişkiler: Şema terapi modeli çerçevesinde bir inceleme*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 463239).
- Aslan, D. Vefikuluçay, D. Zeyneloğlu, Erdost S. ve Temel, F. (2008), *Ankara'daki iki hemşirelik yüksekokulunun birinci ve dördüncü sınıflarında okuyan öğrencilerinin*

- flört şiddetine maruz kalma, flört ilişkilerinde şiddet uygulama durumlarının ve bu konudaki görüşlerinin saptanması araştırması*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma Merkezi. Erişim adresi: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/flort_siddeti.pdf
- Auslander, W., Tlapek, S. M., Threlfall, J., Edmond, T., ve Dunn, J. (2018). Mental health pathways linking childhood maltreatment to interpersonal revictimization during adolescence for girls in the child welfare system. *Journal of Interpersonal Violence*, 33(7), 1169-1191. doi: 10.1177/0886260515614561
- Aşkın, E. Ö. ve Aşkın, U. (2018). Çalışma yaşamında kadına yönelik mobbing: Bankacılık sektöründe bir araştırma. *Gümüşhane Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(24), 255-282. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/gumus/issue/40078/430865>
- Atak, H. ve Tastan. N. (2012). Romantik ilişkiler ve aşk. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar Current Approaches in Psychiatry*. 4(4), 520-546. doi: 10.5455/cap.20120431
- Avcı, C. (2021). Ruhi Ersoy: Gelenekten geleceğe türk dünyası makaleler/incelemler. İstanbul: Ötüken Neşriyat. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/millifolklor/issue/61110/907676>
- Ayan, S. (2014). Cinsiyetçilik: çelişik duygulu cinsiyetçilik. *Cumhuriyet Medical Journal*, 36(2), 147-156. doi: 10.7197/1305-0028.2533
- Ayrancı, Ü., Günay, Y. ve Ünlüoğlu, I. (2002). Hamilelikte aile içi şiddet: birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 3, 75-87. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/305725952_Hamilelikte_Aile_Ici_Siddet_i_Birinci_Basamak_Saglik_Kurumuna_Basvuran_Kadinlar_Arasinda_Bir_Arastirma
- Babahanoğlu, R. (2021). Gençlerin bağlanma stilleri ile eş seçimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi*, 17, 98-118. doi: 10.46218/tshd.900972
- Baldan, G. A. ve Akiş, N. (2017). Flört şiddeti. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 43(1), 41-44. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uutfd/issue/35308/391935>
- Barak, T. (2018). *Üniversite öğrencilerinde çocukluk çağı örselenme yaşantıları ile kişiler arası bağımlılık düzeyi arasındaki ilişkilerin incelenmesi (Bir vakıf üniversitesi*

örneği). (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 531172).

Başak, N. ve Serin, N. B. (2021). Çiftler arası şiddetin önlenmesine ilişkin bir model Önerisi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports ve Science Education*, 10(4), 277-287. Erişim adresi: <http://www.ijtase.net/index.php/ijtase/article/view/5>

Batıgün, A. D. ve Büyükşahin, A. (2008). Aleksitimi: Psikolojik belirtiler ve bağlanma stilleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 105-114. Erişim adresi: <https://klinikpsikiyatri.org/jvi.aspx?pdır=kpd&plng=tur&un=KPD-92408>

Berkol, T.D., Selbes, A., Kunt, S., Uğurpala, C., Mehtar, M. ve Gökçeimam, P. (2017). Examination of adult separation anxiety and bonding styles in patients with panic disorder who applied to a psychiatric clinic. *Turkish Journal of Psychiatry*, 29(3), 171-179. doi: 10.5080/u20527

Bornstein, R. F. (2006). The complex relationship between dependency and domestic violence: Converging psychological factors and social forces. *American Psychologist*, 61(6), 595-606. doi: 10.1037/0003-066X.61.6.595

Bowlby, J. (1977). The making and breaking of affectional bonds: I. Aetiology and psychopathology in the light of attachment theory. *The British Journal of Psychiatry*, 130(3), 201-210. doi: 10.1192/bjp.130.3.201

Bornstein, R. F., Krukonis, A. B., Manning, K. A., Mastrosimone, C. C. ve Rossner, S. C. (1993). Interpersonal dependency and health service utilization in a college student sample. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 12(3), 262-279. doi: 10.1521/jscp.1993.12.3.262

Booth-Laforce, C., Oh, W., Kim, A. H., Rubin, K. H., Rose-Krasnor, L. ve Burgess, K. (2006). Attachment self-worth. and peer-group functioning in middle childhood. *Attachment and Human Development*, 8(4), 309-325. doi: 10.1080/14616730601048209

Büyüköztürk, Ş. (2012). Örneklem yöntemleri. Erişim adresi: <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-FinalKonulari.pdf>

Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü*. (2. Basım). Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

- Cengiz, A. A. ve Özdemir, A. (2020). Kadın yöneticilere yönelik tutumların oluşumunda çelişik duygulu cinsiyetçilik ve narsisizmin etkisi, *Çalışma ve Toplum*, 4(67), 2123-2143. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/424730/kadin-yoneticilere-yonelik-tutumlarin-olusumunda-celisik-duygulu-cinsiyetcilik-ve-narsisizmin-etkisi>
- Cevahir, E. (2020). *SPSS ile nicel veri analizi rehberi*. (1. Basım). İstanbul: Kibele Yayınları.
- Cook, W. L. (2000). Understanding attachment security in family context. *Journal of Personality and Social Psychology*, 7(2), 285-294. doi: 10.1037/0022-3514.78.2.285
- Curun, F. ve Çapkın, M. (2014). Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması. *Psikoloji Çalışmaları*, 34(1), 1-22. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iupcd/issue/9440/118087>
- Çakır, Ö., Harcar, T., Sürvegil, O. ve Budak, G. (2008). Kadına yönelik şiddet ve Türkiye’de kadına yönelik şiddetin durumu. *Toplum ve Demokrasi Dergisi*, 2(4), 51-70. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/toplumdd/issue/22728/242563>
- Çelik, Z. ve Demir, M. (2021), Romantik ilişkilerde çelişik duygulu cinsiyetçilik. *International Journal of Social and Humanities Sciences*, 5(1), 103-115. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1845341>
- Çiftçi, D. (2010). *Kişinin ebeveyn ilişki algısı ile yetişkinlik bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:278786).
- Çubukçu, H. ve Sivaslıgil P. (2007). İngilizce ders kitaplarında cinsiyetçilik. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(34), 25-32. Erişim adresi: <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/77194/ingilizce-ders-kitaplarinda-cinsiyetcilik>
- Demirel, G. ve Biçer, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine maruz kalma durumları ve etkileyen faktörler. *Journal of Turkish Studies*, 12(13), 171-188. doi: 10.7827/TurkishStudies.11639
- Demirel, G., Kaya, N., Pinar, Ş. E., Değerli, B. ve Gökmen, E. (2019). Üniversite öğrencilerinin kadına ilişkin namusa, şiddete ve cinsiyetçiliğe yönelik tutumları.

Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi, 6(3), 479-490. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/hsp/issue/49408/478060>

- DeMulder, E. K., Denham, S., Schmidt, M. ve Mitchell, J. (2000). Q-sort assessment of attachment security during the preschool years: Links from home to school. *Developmental Psychology*, 36(2), 274-282. doi: 10.1037/0012-1649.36.2.274
- Denham, S. A. (2010). Mother-child emotional communication and preschoolers' security of attachment and dependency, *The Journal of Genetic Psychology*, 55(1), 119-121. <https://doi.org/10.1080/00221325.1994.9914765>
- Dereli, E. (2018). *Yetişkin bireylerde eşbağımlılık, bağlanma ve aleksitimi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 514223).
- Desai, S., Arias, I., Thompson, M. P. ve Basile, K. C. (2002). Childhood victimization and subsequent adult revictimization assessed in a nationally representative sample of women and men. *Violence and Victims*, 17(6), 639-653. doi: 10.1891/vivi.17.6.639.33725
- Doğan, G. (2020), *Düşünce inşacısı olarak dilin toplumsal cinsiyet eşitsizliği üzerindeki rolü* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 641983).
- Durak Batigün, A. ve Hasta, D. (2010). İnternet bağımlılığı: yalnızlık ve kişilerarası ilişki tarzları açısından bir değerlendirme. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(2), 213-219. Erişim adresi:
https://www.researchgate.net/publication/233764646_internet_bagimlilik_ Yalnizlik_ve_kisilerarasiliskitartzlari_acisindan_bir_degerlendirme
- Dursun, Y. (2021). Suça sürüklenen çocukların bağlanma stilleri ve aile aidiyetleri. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi* 2(01),1- 29. Erişim adresi:
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/spshcd/issue/68077/1057622>
- Earnest, A. A. ve Brady, S. S. (2016). Dating violence victimization among high school students in minnesota: associations with family violence, unsafe schools, and resources for support. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(3), 383-406. doi: 10.1177/0886260514555863

- Ecevit Sati, Z. ve Oktay Yılmaz. B. (2020). Endüstri 4.0 ortamında değişen iş ve mesleklerin Türkiye’de kadın istihdamına etkileri. *Strategic Public Management Journal*, 6(11), 54-76. doi: 10.25069/spmj.701685
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkan, R. L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47. Erişim adresi: <https://dusunenadamdergisi.com.tr/storage/upload/pdfs/1587721786-en.pdf>
- Ergin, N., Bayram, N., Alper, Z., Selimoğlu, K. ve Bilgel, N. (2005). Domestic violence: A tragedy behind the doors. *Women ve Health*, 42(2), 35-51. doi: 10.1300/j013v42n02_03
- Ersoy, R. (2021). *Gelenekten geleceğe türk kültür dünyası makaleler/incelemler*. İstanbul: Ötüken Neşriyat. Erişim adresi: <https://www.otuken.com.tr/u/otuken/docs/t/u/turk-kultur-dunyasi-1612259367.pdf>
- Erzen, E. (2016). Üç boyutlu bağlanma stilleri ölçeği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1-21. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/27125/285352>
- Ertürk, Y. ve Arıkan, S. (2022). Romantik ilişkilerde ilişki istikrarı: sınır kişilik örgütlenmesinde erken dönem uyumsuz şemalar, ilişkilerde manipülasyon ve flört şiddeti bağlamında incelenmesi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(87),1776-1791. doi: 10.26450/jshsr.3213
- Eşici, D. H. ve Özbay, D. Y. (2020b). Beliren yetişkinlikte romantik ilişki kalitesi ile bağlanma ilişkisinde psikolojik ihtiyaçlar ve zedelenmiş otonominin aracı etkisi. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(26), 267-288. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egitimvetoplum/issue/60280/873895>
- Girgin, B. ve Şık, B. A. (2018). Çatalca’da yaşayan evli bireylerin bağlanma stilleri, romantik kıskançlık düzeyleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişki. *Aydın Sağlık Dergisi*, 4(2), 41-54. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asder/issue/43459/530258>
- Glick, P. ve Fiske, S.T. (1997) Hostile and benevolent sexism. *Psychology of Women Quarterly*. 21(1), 119-135. Erişim adresi: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00104.x>

- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B., Adetoun, B., Osagie, J. E., Akande, A., Alao, A., Brunner, B., Willemsen, T. M., Chipeta, K., Dardenne, B., Dijksterhuis, A., Wigboldus, D., Eckes, T., Six-Materna, I., Expósito, F., Moya, M., Foddy, M., Kim, H., Lameiras, M., Sotelo, M. J., Mucchifaina, A., Romani, M., Sakallı, N., Udegbe, B., Yamamoto, M., Ui, M., Ferreira, M. C., ve López, W. L. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: Hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(5), 763-775. Erişim adresi: <https://collaborate.princeton.edu/en/publications/beyond-prejudice-as-simple-antipathy-hostile-and-benevolent-sexism>
- Gover, A. R., Park, M., Tomsich, E. A. ve Jennings, W. G. (2011). Dating violence perpetration and victimization among South Korean college students: A focus on gender and childhood maltreatment. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(6), 1232-1263. doi: 10.1177/0886260510368161
- Güçlü Ergin, N. (2008). *Evlili ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 218585).
- Güneri Yöyen, E. (2017). Şiddet türleri ve kişilik özellikleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 1(1), 35-50. doi: 10.31461/ybpd.316724
- Görünmez, M. (2006). *Bağlanma stilleri ve duygusal zeka yetenekleri* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 204769).
- Harré, R. ve Roger L. (1983). *The encyclopedic dictionary of psychology*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. doi: 10.1037/0022-3514.52.3.511
- Hirschfeld, R., Klerman, G., Gough, H., Barett, J. ve Korchin, S. (1977). A measure of Interpersonal Dependency. *Journal of Personality Assessment*, 41(6), 610-618. doi: 10.1207/s15327752jpa4106_6

- Hopwood, C. J., Thomas, K. M., Markon, K. E., Wright, A. G. C. ve Krueger, R. F. (2012). DSM-5 personality traits and DSM-IV personality disorders. *Journal of Abnormal Psychology*, 121(2), 424-432. doi: 10.1037/a0026656
- Hüroğlu, G., Kahraman, A. ve Baykal, A. A. (2021). Ayrılığın ardından ortaya çıkan ölümcül şiddet. *Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 45(1), 183-196. Erişim adresi: <http://cujos.cumhuriyet.edu.tr/tr/pub/issue/63165/752596>
- Lowenstein, J.A., Stickney, J. ve Shaw, I. (2020), Implementation of a schema therapy awareness group for adult male low secure patients with comorbid personality difficulties: Reflections and challenges. *Journal of Forensic Practice; Brighton*. 22(2), 41-56. doi:10.1108/JFP-10-2019-0045
- İlgar, M. Z. (2018). Şiddet eğiliminde bağlanmanın rolü. *Biruni Sağlık ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 26(3), 176-186. Erişim adresi: <https://hdl.handle.net/20.500.12445/108>
- İmamoğlu, S. E. (2021). *Kişilerarası ilişkiler*. E-kitap: Yeni İnsan Yayınevi. Erişim adresi: <https://www.turcademy.com/tr/kitap/kisilerarasi-iliskiler-9786055895082>
- İnce, E. H. (2022). *Erken dönem uyum bozucu şemalar ve dijital flört şiddeti arasındaki ilişkide olumlu duygu düzenleme güçlüğü ve olumsuz duygu düzenleme güçlüğüünün aracı rolü* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişilmiştir (Tez No: 561871).
- Kaplan, B. (2020). Şiddetin toplumsal taşıyıcısı olarak flört şiddeti: Ankara örneği. *Kent Akademisi*. 13(3), 526-538. doi: 10.35674/kent.722338
- Kaplan, B. ve Aksel, E. Ş. (2013). Ergenlerde bağlanma ve saldırganlık davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(1), 20-49 doi: 10.7816/nesne-01-01-02
- Karakurt, G. (2001). *The impact of adult attachment styles on romantic jealousy* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 105042).
- Karakuş, Ö. (2012). Ergenlerde bağlanma stilleri ve yalnızlık arasındaki ilişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 23(2), 33-46. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48425/613538>

- Kayı, Z., Yavuz, M. F. ve Arıcan, N. (2000). Kadın üniversite gençliği ve mezunlarına yönelik cinsel saldırı mağdur araştırması. *Adli Tıp Bülteni*, 5(3), 157-163. Erişim adresi: https://cms.galenos.com.tr/Uploads/Article_44589/TBLM-5-57.pdf
- Kalkan, M. (2008). The relationship of psychological birth order to irrational relationship beliefs. *Social Behavior and Personality: An International Journal*, 36, 455-466. doi: 10.2224/sbp.2008.36.4.455
- Kane, T. A., Staiger, P. K. ve Ricciardelli, L. A. (2000). Male domestic violence: attitudes, aggression and interpersonal dependency. *Journal of Interpersonal Violence*, 15(1), 16-29. doi: 10.1177/088626000015001002
- Kaplan, G. (2022). *Gençlerde dijital flört şiddetinin toplumsal cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 740743).
- Kaukinen, C. (2014). Dating violence among college students: The risk and protective factors. *Trauma, Violence ve Abuse*, 15(4), 283-296. doi: 10.1177/1524838014521321
- Keskin, G. ve Çam, O. (2007). Bağlanma süreci: Ruh sağlığı açısından literatürün gözden geçirilmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 23(2), 145-158. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/egehemsire/issue/49599/635613>
- Kilic, S. (2013). Linear regression analysis. *Journal of Mood Disorders*, 3(2), 90. doi: 10.5455/jmood.20130624120840
- Knloch, L.K., Solomon, D.H. ve Cruz, M.G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224. Erişim adresi: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1475-6811.2001.tb00036.x>
- Koyuncu Kütük, E., Gümüştas, F. ve Almis, B. (2017). Predictors of dating violence in college girls and differences from non-dating violence in psychiatric outcomes. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 19(2), 217-222. doi: /10.5455/apd.274195
- Küçük yıldız, A. (2022). *Yetişkinlerde çocukluk çağı travması ve benlik saygısının ilişki bağımlılığı üzerindeki yordayıcı rolü* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:725088).

- Turarel Kışlak, Y. Ş. ve Çavuşoğlu, P. Ş. (2006). Evlilik uyumu, bağlanma biçimleri, yüklemeler ve benlik saygısı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 9(9), 61-68. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/21102/227265>
- Knobloch, L. K., Solomon, D. H. ve Cruz, M. G. (2001). The role of relationship development and attachment in the experience of romantic jealousy. *Personal Relationships*, 8(2), 205-224. doi: 10.1111/j.1475-6811.2001.tb00036.x
- Kocacık, F. (2001). Şiddet olgusu üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*. 2(1), 1-7. Erişim adresi: <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/88.pdf>
- Koç, B. (2014). Kişilerarası ilişki tarzlarının saldırganlık ile ilişkisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 3(4), 160-182. doi: 10.7884/teke.355
- Koçak, Y. Ç. ve Can, H. Ö. (2019). Flört şiddeti: tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Türkiye Klinikleri Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*, 5(3), 43-53. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/HafizeCan/publication/338387971_Floort_Siddeti_Tanimi_Siniflamasi_ve_Degerlendirmesi/links/5e10953a4585159aa4b16222/Floort-Siddeti-Tanimi-Siniflamasi-ve-Degerlendirmesi.pdf
- Krahe, B. (2001). *The social psychology of aggression*. London: Hove Psychology Press. doi: 10.4324/9780429466496
- Kurt, E., Yorguner Küpeli, N., Sönmez, E., Bulut, N. S. ve Akvardar, Y. (2018). Psikiyatri polikliniğine başvuran kadınlarda aile içi şiddet yaşantısı. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 55, 22-28. doi: 10.29399/npa.14812
- Kuyumcu, B. (2011). Evli kişilerde gestalt temas biçimleri ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 57-70. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/makusobed/issue/19437/206715>
- Lee, J. A. (1988). Love-styles. *The psychology of love* (ss.38-67). New Haven: Yale University Press. Erişim adresi: [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnst1aadkpozze\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1710079](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnst1aadkpozze))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1710079)

- Lotfi, S., Özkan, A. O., Babacan, M. ve Akduman, Ö. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(2), 463-482. doi: 10.33417/tsh.983536
- Marshal, (1998). *Sosyoloji sözlüğü*. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları. Erişim adresi: <https://anarcho-copy.org/libre/gordon-marshall-sosyoloji-sozlugu.pdf>
- Mayseless, O. (2005). Ontogeny of attachment in middle childhood: conceptualization of normative changes. (ss.1-23). *Attachment in middle childhood*. London: Guilford, Erişim adresi: <http://www.sciepub.com/reference/78699>
- Mayda, F. A. (2019). *Çocuklara yönelik şiddet ve bağlanma ilişkisinin incelenmesi: futbol altyapı örneği* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişilmiştir (Tez No: 534978).
- McClintock, A., Mccarrik, S., Anderson, T., Himawan, L. ve Hirschfeld, R. (2015). Development and validation of a six-item version of the interpersonal dependency inventory. *Journal of Personality Assessment*. 55, 521-536. doi: 0.1177/1073191115605178
- McCloskey, L. A. (1996). Socioeconomic and coercive power within the family. *Gender and Society*. 10(4), 449-463. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/189681>
- Mora, N. (2005). Kitle iletişim araçlarında yeniden üretilen cinsiyetçilik ve toplumda yansımaları. *Journal of Human Sciences*, 2(1), 1-7. Erişim adresi: <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/29>
- Morsünbül, Ü. ve Çok, F. (2011). Bağlanma ve ilişkili değişkenler. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. 3(3), 553-570. doi: 10.5455/cap.20110324
- Myers, B., Dilks, L. ve Marceaux, J. (2007). An exploration of shyness and its relationship to partner dependency in romantic relationships, *North American Journal of Psychology*, 9(2), 293-302. Erişim adresi: <https://www.proquest.com/docview/197979009?pqorigsite=gscholarvefromopenview=true>
- Milgra, S. (1974). The dilemma of obedience. *The Phi Delta Kappan*, 55(9), 603-606. Erişim adresi: <https://www.jstor.org/stable/20297701>

- Nakash-Eisikovits, O., Dutra, L. ve Westen, D. (2002), Relationship between attachment patterns and personality pathology in adolescents. *Journal of the American Academy of Child ve Adolescent Psychiatry*, 41(9), 1111-1123. doi: 10.1097/00004583-200209000-00012
- Okutan, N. ve Büyük, A. (2011), Eşcinsellere yönelik tutumlar, cinsiyetçilik ve romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar: Yetişkin bağlanma biçimleri açısından bir değerlendirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 14(27), 69-79. Erişim adresi: <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php?pdf=0019322&lng=0>
- Öztürk-Can, H. ve Çakır-Koçak, Y. (2019). Flört şiddeti: Tanımı, sınıflaması ve değerlendirmesi. *Toplumsal Cinsiyet ve Kadın*, 1, 43-53. Erişim adresi: <https://www.turkiyeklinikleri.com/article/en-flort-siddeti-tanimi-siniflamasi-ve-degerlendirmesi-87504.html>
- Özdemir, J. (2019). *Otoriter kimlik yapısının flört şiddeti üzerine etkisi: Çukurova Üniversitesi Adana örneği* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 548312).
- Öztürk, M. ve Gökkaya, V. B. (2021). Üniversite öğrencilerinin flört şiddeti mağduriyetleri ile mücadele stratejileri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(2), 795-806. doi: 10.18069/firatsbed.1059029
- Öztürk, M. ve Uluşahin A. (2008), *Ruh sağlığı ve bozuklukları*. (7. Basım). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Page, A. Z. (2008). Aile içi şiddet konusunda bir derleme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 11(22), 81-94. Erişim adresi: <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>
- Palas, P. ve Aksu, S. (2020). Sağlık hizmetleri öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişki. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 4(7), 91-100. doi: 10.31461/ybpd.732189
- Pincus, A. L. ve Wilson, K. R. (2001). Interpersonal variability in dependent personality. *Journal of Personality*, 69(2), 223-251. doi: 10.1111/1467-6494.00143
- Polat, O. (2017). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22 (1), 15-34. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruhad/issue/27591/290653>

- Raba, S. (2019). *Üniversite öğrencilerinde kişiler arası bağımlılık ile utandırılma korkusu aidiyet duygusu ve sosyal onay ihtiyacı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 581915).
- Rathus, J. H. ve O'Leary, K. D. (1997). Spouse-Specific Dependency Scale: Scale development. *Journal of Family Violence*, 12(2), 159-168. doi: 10.1023/A:1022884627567
- Sakallı, N. (2003). Cinsiyetçilik: Kadınlara ve erkeklere ilişkin tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı. *Türk Psikoloji Yazıları* 6(11-12), 1-20. Erişim adresi: <https://kutuphane.dogus.edu.tr/mvt/pdf.php>
- Sakallı, N. ve Curun. F. (2012). Romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları*, 22, 31-45. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iupcd/issue/9411/117817>
- Sakalli-Ugurlu, N. ve Beydogan, B. (2002). Turkish college students' attitudes toward women managers: The effects of patriarchy, sexism, and gender differences. *The Journal of Psychology*, 136(6), 647-656. doi: 10.1080/00223980209604825
- Sarıhan, B. ve Yılmaz, O. (2018). *The interplay between peer attachment and aggression in early adolescence: the mediator role of mother and father attachment*. 20th International Congress on Psychological Counseling and Guidance, Samsun. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/Ozan-Korkmaz-2/publication/329365238_An_Examination_Of_The_Relationship_Between_Life_Goals_And_Career_Adaptabilities_The_Mediation_Role_Of_Hope_-_Yasam_Amaclari_ile_Kariyer_Uyum_Yetenekleri_Arasindaki_Iliskinin_Incelenmesi_Umudun_Aracili/links/5c051590458515ae54422e05/An-Examination-Of-The-Relationship-Between-Life-Goals-And-Career-Adaptabilities-The-Mediation-Role-Of-Hope-Yasam-Amaclari-ile-Kariyer-Uyum-Yetenekleri-Arasindaki-Iliskinin-Incelenmesi-Umudun-Aracili.pdf
- Sarı, T. ve Korkut Owen, Jr. F. (2016). Romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançların ve bağlanma boyutlarının ilişki doyumu üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 204-216. Erişim adresi: <http://acikerisim.ibu.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12491/2451>

- Savage, J. (2014). The association between attachment. parental bonds and physically aggressive and violent behavior: A comprehensive review. *Aggression and Violent Behavior, 19*(2), 164-178. doi: 10.1016/j.avb.2014.02.004
- Schein, V. E. (2001). A global look at psychological barriers to women's progress in management. *Journal of Social Issues, 57*(4), 675-688. doi: 10.1111/0022-4537.00235
- Selbes, A., Berkol, T. D., Kunt, S., Uğurpala, C., Mehtar, M. ve Gökçeimam, P. (2018). Examination of adult separation anxiety and bonding styles in patients with panic disorder who applied to a psychiatric clinic. *Türk Psikiyatri Dergisi, 29*(3), 1-9. Erişim adresi: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30260463/>
- Selçuk, K. T., Avcı, D. ve Mercan, Y. (2018). Üniversite öğrencilerinde flört şiddetine maruziyet: flört şiddetine yönelik tutumların ve toplumsal cinsiyet algısının şiddete maruziyet ile ilişkisi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3*, 302-308. Erişim adresi: <http://journal.acibadem.edu.tr/en/pub/issue/61321/914616>
- Sırım, M. (2021). *Genç yetişkinlerde flört şiddeti mağduriyeti ile yaşam doyumu arasındaki ilişkide bilişsel çarpıtmaların aracı rolünün incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişilmiştir (Tez No: 693353).
- Solmaz, H. (2019). *Üniversite öğrencilerinde kişiler arası bağımlılık düzeyleri ve çocukluk çağı travmaları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 556057).
- Soysal, A., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005), Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri Dergisi, 8*(2),88-99. Erişim adresi: <https://klinikpsikiyatri.org/jvi.aspx?pdire=kpd&plng=tur&un=KPD-80774>
- Steinberg, R. J. (1988). *A triangular theory of love*. Erişim adresi: <http://www.robertjsternberg.com/love#:~:text=The%20triangular%20theory%20of%20love%20holds%20that%20love%20can%20be,passion%2C%20and%20decision%2Fcommitment.>
- Strozier, C. ve Loewenberg. P. (2002), Heinz Kohut: The making of a psychoanalyst. *The Journal of American History, 89*(1), 101-119. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/275738012_Heinz_Kohut_The_Making_of_a_Psychoanalyst

- Sullivan, H. S. (1953). *The interpersonal theory of psychiatry*. New York: Norton. Erişim adresi: <https://opus4.kobv.de/opus4-Fromm/frontdoor/index/index/docId/21452>
- Sümer, N. ve Şendağ, M. A. (2009). Orta çocukluk döneminde ebeveynlere bağlanma, benlik algısı ve kaygı. *Türk Psikoloji Dergisi*, 24(63), 86-101. Erişim adresi: <http://www.turkpsikolojidergisi.com/PDF/TPD/63/86-101.pdf>
- Şah, U. ve Çimen, O. (2022). Heteroseksüel gençlerin flört şiddetine yönelik söylemleri. *Kadın/Woman 2000, Journal for Women's Studies*, 23, 93-112. doi: 10.33831/jws.v23i1.334
- Tahincioğlu, A. N. (2014). Namus cinayetleri üzerinden yapılan cinsiyetçilik ve milliyetçiliğin köşe yazılarına yansımaları. *Mülkiye Dergisi*, 34(269), 225-253. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mulkiye/issue/270/636>
- Temple, J. R., Choi, H. J., Reuter, T., Wolfe, D., Taylor, C. A., Madigan, S. ve Scott, L. E. (2018). Childhood corporal punishment and future perpetration of physical dating violence. *The Journal of Pediatrics*, 194, 233-237. doi: 10.1016/j.jpeds.2017.10.028
- Terzi, Ş. ve Çankaya, C. Z. (2009). Bağlanma stillerinin öznel iyi olmayı ve stresle başa çıkma tutumlarını yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 4(31). 1-11. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/200017>
- Terzioğlu, F., Gönenç, İ. M., Özdemir, F., Güvenç, G., Kök, F., Sezer-Yılmaz, N. ve Hiçyılmaz-Demirtaş, B. (2016). Flört şiddeti tutumu ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(4), 225-232. Erişim adresi https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunihem/issue/27668/291657#article_cite
- Tınaz, P., Gök, S. ve Karatuna, I. (2013). Sosyal güvenlik kurumu çalışanlarının işyerinde psikolojik taciz algıları: yaygınlık, türler, nedenler ve bireysel mücadele yöntemleri. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 4(1), 39-53. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cider/issue/29527/316950>
- Turanlı, P. (2010). *Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması* (Yüksek Lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişilmiştir (Tez No: 278776).
- Tuzcuoğlu, S. ve Korkmaz, B. (2001). Psikolojik danışma ve rehberlik öğrencilerinin boyun eğici davranış ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. *Marmara*

Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 14(14),135-152.
Erişim adresi: <http://hdl.handle.net/11424/3315>

- Ulusoy, Y. ve Durmuş E. (2011), Kişilerarası bağımlılık eğiliminin beş faktör kişilik özellikleri açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(2),1-21. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/inuefd/issue/8699/108636>
- Uğur, E., Savcı, M., Akat, M. ve Ercengiz, M. (2022). Siber şiddet ile ilgili iki ölçeğin geçerliliği ve güvenilirliği: siber obsesif takip ölçeği (sotö) ve siber flört şiddeti ölçeğinin (sfşö) Türkçeye uyarlanması. *E-International Journal of Educational Research*, 13(3) 46-58._doi: 10.19160/e-ijer.1041545
- Uğurlu Sakalli, N. (2002). Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17, 47-58. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/235972688_Celisik_duygulu_cinsiyetcilik_olcegi_Gecerlik_ve_guvenirlik_calismasi_Ambivalent_sexism_scale_A_study_of_validity_and_reliability
- Ulutaş, E. (2018). *Üniversite öğrencilerinde romantik ilişki doyumu ile kişilik özellikleri ve benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 526963).
- Ünal, G. (2005). Aile içi şiddet. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 8(8). doi: 10.21560/spcd.24524
- Yapıcı, A. (2016). *Toplumsal cinsiyet din ve kadın*. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
- Yavuzer, H. (2015). *Çocuk ve suç*. (16.Basım). İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Yanık, A., Hanbaba, Z., Soygür, S., Ayaltı, B. ve Doğan, M. (2015). Kadına yönelik şiddet davranışlarının değerlendirilmesi: Türkiye'den kanıt. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(4), 104-111. doi: 10.17339/ejovoc.49520
- Yardımlı, H. ve Demir, M. (2022). Romantik ilişkilerde algılanan sosyal destek, bağlanma ve kadına yönelik şiddet tutumu. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 67-79. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2227483>
- Yıldırım, S. ve Terzioğlu, F. (2018). Şiddetin farklı bir yüzü: flört şiddeti, etkileri ve etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 21(4), 285-292. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunihem/issue/41815/393776>

- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 350200).
- Zeren, D. Ç. ve Demirli, C. (2021). Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi*, 4(1), 29-41. Erişim adresi: <https://dergipark.prg.tr/pub/apjec/issue/63988/770559>
- Ward, T., Hudson, S. M. ve Marshall, W. L. (1995). Attachment style in sex offenders: A preliminary study. *The Journal of Sex Research*, 33(1), 17-26. doi:10.1080/00224499609551811
- Warren, S. L., Huston, L. ve Egeland, B. (1997). Child and adolescent anxiety disorders and early attachment. *American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 36(5), 637-644. doi: 10.1097/00004583-199705000-00014
- Wolfe, D. A., Crooks, C. V., Lee, V., McIntyre Smith, A. ve Jaffe, P. G. (2003). The effects of children's exposure to domestic violence: A metaanalysis and critique. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 6, 171-187. Erişim adresi: <https://link.springer.com/article/10.1023/A:1024910416164>

EKLER

Ek.1 Etik Kurul Onay Belgesi

KARAR

6. Buse Gökçen CIVGIN'ın “ Flört Şiddeti Tutumunun Belirleyicileri Olarak Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Bağımlılık Değişkenlerinin İncelenmesi ” başlıklı çalışması görüşmeye açıldı.

Yapılan görüşmeler Buse Gökçen CIVGIN'ın “ Flört Şiddeti Tutumunun Belirleyicileri Olarak Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Bağımlılık Değişkenlerinin İncelenmesi ” başlıklı çalışmasının Etik açıdan **uygun** olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Ek.2 Flört Şiddeti Tutumu Ölçeği

	Kesin Katılmıyor	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Kesin Katılıyor
1. Kız/erkek arkadaşlığında ilişkinin sürdürülmesi için, tehdit bir araç olarak kullanılabilir.					
2.					
3.					
4. Kız /erkek arkadaşlığında şiddetin olması ilişkiyi düzene sokar.					
5. Kız /erkek arkadaşlığında şiddetin olması normal karşılanmalıdır.					
6.					
7.					
8. Fiziksel şiddet (tokat, tekme, vurma vb.) uygulayan erkek daha çekicidir.					
9.					
10. Kız/erkek arkadaşların birbirlerine küçük çaplı vurmaları kabul edilebilir.					
11.					
12. Kızlar, erkek arkadaşının her istediğini yapmalıdır.					
13.					
14. Topluluk içerisinde kızlar yerine erkek konuşmalıdır.					
15.					
16. Kızlar ağlayarak erkek arkadaşına her istediğini yaptırabilir.					
17. Kız/erkek arkadaş birbirlerinin para harcamasına karşamaz.					
18.					
19. Kızlar, erkek arkadaşının kazandığı parayı kontrol etmelidir.					
20.					
21. Kızlar, erkek arkadaşının uygun gördüğü şekilde para harcamalıdır.					
22.					
23. Erkekler, kız arkadaşlarını cinsel zorlamada bulunmamalıdır.					
24.					
25.					
26. Erkekler kız arkadaşlarını cinsel yakınlaşmaya zorlayabilir.					
27.					
28. Flört döneminde cinsel eylem yalnızca erkeklerin hakkı olabilir.					

Ek.3 Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Lütfen her bir ifade ile ne derece hemfikir olup olmadığınızı verilen ölçekteki sayılardan uygun olanı ifadenin yanındaki boşluğa yazarak belirtiniz.						
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1) Ne kadar başarılı olursa olsun bir kadının sevgisine sahip olmadıkça bir erkek gerçek anlamda bütün bir insan olamaz.						
2)						
3) Bir felaket durumunda kadınlar erkeklerden önce kurtarılmalıdır.						
4)						
5) Kadınlar çok çabuk alınırlar.						
6)						
7) Feministler gerçekte kadınların erkeklerden daha fazla güce sahip olmalarını istemektedirler.						
8)						
9) Kadınlar erkekler tarafından el üstünde tutulmalı ve korunmalıdır.						
10)						
11) Kadınlar erkekler üzerinde kontrolü sağlayarak güç kazanmak hevesindedirler.						
12)						
13) Erkekler kadınsız eksiktirler.						
14)						
15) Bir kadın bir erkeğin bağlılığını kazandıktan sonra genellikle o erkeğe sıkı bir yular takmaya çalışır.						
16)						
17) İyi bir kadın erkeği tarafından yüceltilmelidir.						
18)						
19)						
20) Erkekler hayatlarındaki kadın için mali yardım sağlamak için kendi rahatlarını gönüllü olarak feda etmelidirler.						
21)						
22)						

Ek.4 Üç Boyutlu Bağlanma Stilleri Ölçeği

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Karşımdaki insanlar benim kadar değerli değiller.					
2	Birisiyle çok samimi olduğumda sorun çıkabileceğinden kaygılanıyorum.					
3	Sorunu olan birisini gördüğümde kendimi onun yerine koyabiliyorum.					
4						
5						
6						
7						
8	İnsanlardan uzak duruyorum çünkü bana acı çektirebilirler.					
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15	İnsanların görüşleri benim için önemsizdir.					
16						
17	İnsanlardan ne kadar uzak durursam o kadar mutlu olurum.					

Ek.5 Kişiler Arası Bağımlılık Ölçeği

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.		Bana hiç uygun değil	Bana uygun değil	Kararsızım	Bana uygun	Bana tamamen uygun
1		1	2	3	4	5
2	Benim için özel olan birisi olmasa kendimi tamamen eksik hissederim.	1	2	3	4	5
3		1	2	3	4	5
4	Lider olmak yerine birilerinin peşinden gitmeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5
5		1	2	3	4	5
6	İyi bir liderin özelliklerine sahip değilim.	1	2	3	4	5

